

2

2006
ročník 58

40 Kč

čtenář

MĚSÍČNÍK PRO KNIHOVNY

- 38 — **Stav domácích webových stránek veřejných knihoven na konci roku 2005 – 1/** Aleš Brožek
- 47 — **CLAVIUS REKS – regionální knihovní systém/** Jiří Šilha
- 50 — **Vytváření oborové brány KIV/** Eva Bartůňková
- 53 — **Jak se dělá z jeslí knihovna. Rekonstrukce budovy Městské knihovny v Bohumíně/** Jana Leparová
- 55 — **Internetové katalogy jako služba/** Danica Zendulková
- 57 — **Konference Kultura a strukturální fondy/** Vladimíra Švorcová
- 58 — **Vybrané překlady ze španělské a hispanoamerické literatury za rok 2004 – 3/** Helena Zbudilová
- 60 — **Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2005/** Jiří Mika, Vladimíra Švorcová
- 62 — **Z KNIHOVEN...**
- 65 — **Digitální projekty a programy v České republice a v angloamerické oblasti – 7/** Vesna Škodová
- 67 — **KDYŽ SE ŘEKNE KNIHOVNA... Vít Fiala/** Jan Meier
- 68 — **...aby děti četly/** Jiří Cejpek
- 69 — **ZE SVĚTA**
- 70 — **NOVINKY Z FONDU KNIHOVNY KNIHOVNICKÉ LITERATURY NK ČR**
- 71 — **KNIHOVNY V TISKU**
- **SYLVA ŠIMSOVÁ ODPOVÍDÁ Z ANGLIE**

Vydává:

Středočeská vědecká knihovna v Kladně,
ul. Generála Klapálka 1641, 272 01 Kladno
v Nakladatelství a vydavatelsví Academia

Evid. č. časopisu MK ČR E 485
ISSN 0011-2321

Šéfredaktorka: Hana Jirkalová

Redaktorka: Olga Vašková

Grafická úprava a sazba: Kateřina Bobková

Redakce a inzerce: Legerova 61, 120 00 Praha 2,
tel.: 224 941 159, 224 941 976, l. 226, 264,
e-mail: ctenar@academia.cz

Redakční rada:

PhDr. Jiřina Bínová (předsedkyně),

Ing. Aleš Brožek, Mgr. Jan Helcelet, Ing. Jan Kaňka,

PhDr. Šárka Kašpárková, PhDr. Ladislav Kurka,

PhDr. Jan Meier, Mgr. Petra Míturová,

Mgr. Alena Otrubová, Mgr. Jan Pěta,

PaeDr. Vladislav Raška, PhDr. Vít Richter,

PhDr. Vladimíra Švorcová, PhDr. Eva Žáková

Tisk: Serifa, Jinonická 80, 158 00 Praha 5

Distribuce:

Objednávky na předplatné přijímá firma

ALL PRODUCTION, P.O. BOX 732, 111 21 Praha 1.

Call centrum:

tel.: 234 092 851, fax: 234 092 813

e-mail: predplatne@predplatne.cz

Rozšiřují též společnosti holdingu

PNS a.s. – drobný prodej.

Podávání novinových zásilek povoleno

Ředitelstvím poštovní přepravy Praha

č.j. 1371/1994 ze dne 20. 6. 1994

Podávání novinových zásilek bylo povoleno

Českou poštou, s.p. OZSeČ Ústí nad Labem,

dne 21. 1. 1998, j.zn. P-327/98

Předplatné pro Slovensko: L.K. PERMANENT, s.r.o.,

P.O. BOX 4, 834 14 Bratislava 34,

tel.: 004217/444 537 11, fax: 004217/443 733 11

Cena jednoho čísla 60 Sk, roční předplatné 660 Sk,

roční předplatné 440 Kč

Časopis vychází s podporou dotace

z programu MK ČR Knihovna 21. století

Vydavatel si vyhrazuje právo zveřejnit
publikované materiály i na internetu.

Číslo odevzdáno k tisku 6. 2. 2006

Nevyžádané rukopisy se nevracejí.

FROM THE CONTENTS

Public library homepages at the end of 2005 (*Aleš Brožek*) /38

CLAVIUS REKS – Regional library system (*Jiří Šilha*) /47

Creation of the Library and Information Science portal

(*Eva Bartůňková*) /50

How to make a library out of a nursery. Reconstruction of the

Bohumín Town Library (*Jana Leparová*) /53

Internet catalogues as a service (*Danica Zendulková*) /55

Conferences: Culture and structural funds (*Vladimíra Švorcová*) /57,

Archives, libraries and museums in the digital world 2005

(*Jiří Mika – Vladimíra Švorcová*) /60

Selected translations from Spanish and Hispanic American

literature for 2004 – 3 (*Helena Zbudilová*) /58

From the libraries /62

Digital projects and programmes in the Czech Republic

and the Anglo-American sphere – 7 (*Vesna Škodová*) /65

...so children read (*Jiří Cejpek*) /68

Regular features

AUS DEM INHALT

Zustand dem inländischen Web-Seiten von öffentlichen

Bibliotheken zum Schluss des Jahres 2005 (*Aleš Brožek*) /38

CLAVIUS REKS – Bibliothekarisches Regionalsystem

(*Jiří Šilha*) /47

Schaffung des Fachtors von bücherlicher und

Informationswissenschaft (*Eva Bartůňková*) /50

Wie baut man die Krippe auf eine Bibliothek um. Rekonstruktion

der Stadtbibliothek in Bohumín (*Jana Leparová*) /53

Internetkataloge wie ein Dienst (*Danica Zendulková*) /55

Konferenzen: Kultur und strukturelle Fonds (*Vladimíra Švorcová*)

/57, Archive, Bibliotheken Miseen in der Digitalwelt 2005

(*Jiří Mika – Vladimíra Švorcová*) /60

Erlesene Übersetzungen aus der spanischen und

hispanoamerikanischen Literatur für das Jahr 2004 – 3

(*Helena Zbudilová*) /58

Aus den Bibliotheken /62

Digitalprojekte und –programme in der TschR und in der

angloamerikanischen Region – 7 (*Vesna Škodová*) /65

...dass die Kinder läsen (*Jiří Cejpek*) /68

Regelmässige Spalten

STAV DOMÁCÍCH WEBOVÝCH STRÁNEK veřejných knihoven na konci roku 2005

Na konec roku, kdy hodnotím stránky knihoven, jsem se tentokrát docela těšil. Po otištění loňského přehledu v únorovém Čtenáři jsem totiž dostal milý dopis z knihovny v Nové Včelnici a jeho obsah byl pro mě velkým povzbuzením. Motivovala mě i má zvědavost, zda počet českých veřejných knihoven, které mají své stránky na internetu, překročí letos konečně magickou hranici 500. Abych vše stihl, začal jsem s prohlížením stránek již prvního prosince a stanovil si denní penzum 20 stránek. Toto tempo se mi podařilo udržet, takže obvyklá tabulka byla hotova těsně před Silvestrem. Tentokrát obsahuje již 546 adres, na nichž knihovny zveřejňují více údajů než jen svou adresu a otevírací dobu, tedy o 89 více než na konci r. 2004. Protože některé knihovny uvádějí takové informace na dvou webech (knihovny v Havlíčkově Borové a Rakovníku dokonce na třech), je počet knihoven s funkčními stránkami nižší než počet adres o 26, tedy 520.

Slovo **funkčnost** je zcela na místě, protože v řadě adresářů sice stále figuruje knihovna v Čáslavi, ale ani jednou během prosince se mi její stránky nezobrazily, a proto jsem ji musel z tabulky vyřadit. Podobně nenajdete v tabulce už ani hodnocení knihovny v Církvici, Jílovém u Prahy, Koryčanech (web města je sice dále udržován, ale informace o knihovně z něho byly v průběhu letošního roku odstraněny), dále v Nové Vsi v Horách, Ostravě-Svinově, Pečkách (v archivu vyhledávače Google je přitom ještě uložena podoba jejich online katalogu z července 2005), ve Veselí nad Moravou, Zlatých Horách a Žulové. Zmizení posledních dvou knihoven souvisí s nefunkčností domény *knihovny.jesenicko.net*. Naštěstí ostatní knihovny, které tuto doménu užívaly, si letos zřídily vlastní doménu (Jeseník), začaly využívat stránky obce (Mikulovice) nebo se dále objevovaly na regionálním webu (Javorník).

V tabulce nadále chybí stránky Rychnova nad Kněžnou, které jsou v rekonstrukci již druhý rok. Po roční přestávce se do tabulky vrátili stránky knihovny v Bojkovicích, Horní Lidči, Šlapanicích u Brna a Velkém Újezdě. Konečně byly zprovozněny stránky knihovny v Zábřehu, takže již všechny knihovny v městech, kde žije více než 12 000 obyvatel, vystavují na internetu své stránky. Z knihoven v menších městech začal od letošního roku sloužit internet k informování v Sezimově Ústí, Kaplicích, Kojetíně a Hustopečích.

Třináct knihoven začalo v r. 2005 využívat i druhé stránky: např. knihovnici z Bělé pod Bezdězem a z Mnichova Hradiště vedle webu mladoboleslavské knihovny navíc web kulturního střediska, resp. města. Českokrumlovští vedle svého webu i web města, hluchňští web kulturního centra. Knihovnici z Hořic, Neratovic a Vyššího Brodu si letos zřídili vlastní doménu, ale dále o sobě nechávali vědět i na stránkách města. O knihovně v Havlíčkově Borové jsme se dosud mohli dočíst zastaralé údaje na dvou webech, po získání Ceny roku se tím knihovna pochlubila na třetích stránkách, místo aby předchozí dvoje zaktualizovala.

Druhý sloupeček tabulky nám upřesňuje, o jaký **typ knihovny** jde, pokud v obci působí dvě knihovny, jako je tomu např. v Brně, Hradci Králové či Kladně. Dá se z něho rovněž vyčíst trend, že v roce 2005 přibýlo více webů místních knihoven než městských knihoven. O městských knihovnách se nyní dozvíme na 363 stránkách (loni jich bylo 329), o místních knihovnách na 163 stránkách (loni jich bylo jen 109). Je to jednak dáno tím, že většina městských knihoven již zavedla své stránky dříve, jednak tím, že se internet dostal díky projektu internetizace knihoven i do malých obcí. Dokazují to např. stránky knihovny v Barchově, obci, kde žije jen 257 obyvatel. V letošním roce přibýly i weby dvou poboček: Plzeň-Slovaný a Praha-Kbely.

Bez znalosti údajů ze třetího sloupečku bychom jen těžko stránky mnohých knihoven našli. Platí to i o stránkách knihoven, které jsem v tabulce uváděl již loni, protože se více než 10 % **webových adres** změnilo. Nejčastější je případ, kdy jsou stránky knihovny na webu města a v rámci struktury webu se přestěhovaly na jiné místo. Během roku se však změnilo i adresy knihoven, které měly vlastní webový server (např. Blansko, Jičín, Polička). Ty jsem musel najít přes vyhledávače na rozdíl od stránek knihoven v Dačicích, Dobřenicích, Nové Včelnici, Plasech, Rajhradě a Vlašimi, kde si knihovnici zajistili automatické přesměrování ze starých stránek na nové. Pochvalu si zaslouží také knihovnici v Uherském Brodě. Na starých stránkách zanechali upozornění na adresu nových.

Třetí sloupeček rovněž prozrazuje, jakou cestou se ubíraly knihovny, které dosud webové stránky na internetu neměly. Většina z nich využila stránek města či obce, ale řada městských knihoven (např. Libochovice, Neratovice, Oslavany, Trhové Sviny či Vyšší Brod) si koupila vlastní doménu. Z místních knihoven tak postupovala knihovna v Okříškách, zatímco jiné místní knihovny využily freewebový server (Kostomlaty pod Milešovkou, Kovářov, Velký Osek).

Čtvrtý sloupeček ukazuje, jaká byla **úroveň stránek v r. 2005**. Maximum pět bodů jsem sice přidělil 165 stránkám, tedy o 12 stránek více než loni, avšak podprůměrných stránek bylo 115, tedy o 82 stránek více. I když jsem byl v hodnocení o trochu přísnější (především k větším knihovnám, které mají lepší možnosti než knihovny místní) než v r. 2004, celkově lze říci, že úroveň klesá. Ze stránek knihoven, které se na internetu objevily až letos, mě nejvíce zaujaly stránky knihovny v Jablonném v Podještědí, Kostomlatech pod Milešovkou, Petrovicích u Karviné a Strání. Z knihoven, jejichž stránky jsem vyhodnotil již v dřívějších letech, si bodové hodnocení vylepšili např. blaněštití, humpolečtí, poličtí či vlašimští knihovnici. Ti toho dosáhli úpravou designu stránek. Design letos změnilo 44 knihovních stránek, např. Blovce, Dačice, Havířov (zde stránky dostaly novou podobu již v letech 2001, 2002 a 2004), Jindřichův Hradec, Mladá Boleslav, Píseň, Sobotka, Třeboň, Zlín, Znojmo a další.

Většina knihoven sice stránky graficky neměnila, ale přesto bylo vidět, že o ně dále pečovala. Poznalo se to zejména díky novým nabídkám na hlavní stránce. Dokštití knihovnici tak od letoška zavedli nabídku *Máchovi v patách*, kde popsali zajímavé turistické trasy, horažďovičtí dvě nabídky (*Napsali o nás, Kalendárium*) a litomyšlští dokonce tři (*Piši o nás, Informace pro školy, Výroční zprávy*). Jaroměřičtí knihovnici začali vystavovat pověsti, kladenští kuriozity a strmilovští citáty ve stejnojmenných nabídkách. Litvínovští knihovnici upozornili na své sponzory v nově zavedené nabídce *Naši partneři* a pardubičtí na průběh přestavby v nabídce *Rekonstrukce 2005*.

Zaujal mne i nápad novobydžovských knihovníků pomoci turistům, kteří pátrají po laciném ubytování. Jim je určena nabídka *Možnosti ubytování* rovněž umístěná na hlavní stránce. Praktickou nabídku nazvanou *Časté dotazy*, v níž se návštěvníci stránek dozví, jak se zaregistrovat v knihovně a jaké služby jsou jim nabízeny, letos zavedli přerovští i rosičtí knihovnici. Podobného charakteru jsou i dvě nabídky valašskomeziříčských knihovníků. Jmenují se *Pro turisty* a *Pro handicapované* a v kostce podávají praktické knihovnické rady. Havlíčkobrodští umístili na hlavní stránce *Virtuální galerii* a prachatičtí dokonce *Video-galerii*, kde si lze přehrát dvaadvacetiminutový film o návštěvě Večernička a Maxipsa Fíka v knihovně. Vsetínští postupovali opačnou cestou, uvědomili si, že hlavní stránky mají již nepřehledné, a proto několik nabídek ubrali.

Kvalitu stránek jsem letos prověřoval nejen pomocí MS Internet Exploreru, ale i Firefoxu. Tento prohlížeč významně konkuruje MS IE, a proto by se webmástré stránek borské, dubňanské, chropýňské, králčické, pražské, rtyňské, skutečské, šumperské i úpické knihovny měli zajímat o to, proč se jim ve Firefoxu nesprávně zobrazovaly.

Knihovny, které pravidelně **aktualizovaly** své stránky, mají v pátém sloupečku 5 bodů. Ne vždy se to dalo poznat, protože jen málokterá knihovna uvádí na stránkách datum jejich aktualizace. Seznam změn na stránkách zveřejňuje jen několik knihoven (např. Říčany, Vsetín, Vyškov) a málokdo archivuje texty z rubriky Aktuality. V letošním roce se k tomuto kroku odhodlali tišnovští knihovnici (Archiv akcí). Běžnější je však dlouhodobé uchovávání fotografií z akcí, jak to dokládá nová nabídka kralupských (*Fotogalerie*) a mechnických knihovníků (*Album akcí*). Mimochodem, potěšilo mne, že Třebonští archivují dokonce grafický vzhled dřívějších stránek v nabídce *Stalo se*.

Zda knihovna pravidelně upravuje své stránky, se pozná v prosinci i podle výzdoby stránek vánočními motivy, upozornění na změněnou otevírací dobu o Vánocích či podle přání čtenářů do nového roku. Pět bodů za časté aktualizování jsem tak dal českoskalickým knihovnicům (na stránce poskakovali tučňáci), jihlavským (vánoční stromeček se svítilnicemi ozdobami), kopřivnickým a prachatickým (vánoční přání), šternberským a třineckým (vyskakovací okno s vánoční otevírací dobou, resp. s novoročenkou).

Ani u knihovnic z Dolní Lutyně a ze Zruče-Sence jsem nepochyboval, že pravidelně doplňují své stránky, protože na nich umísťují každý měsíc seznamy nových knih. Hůře byly hodnoceny knihovny, které v prosinci stále zvaly na listopadové akce. Těm jsem přidělil za aktuálnost 4 body, protože jsem nechtěl věřit, že neměly žádný námět na prosincové akce. Mohly se inspirovat kopřivnickými stránkami s pozvánkou na výrobu dárkových krabiček, třineckými s výtvarnou soutěží *Vánoční zvonění*, plněním bužirek *Scoubidou* ve vnorovské knihovně a sbíráním novoročenek ve Vrbnu pod Pradědem. Mohly též na stránkách zveřejnit staré vánoční zvyky jako v Chebu a malý perníkový receptář jako ve Včelně.

Pokud jsem na stránkách knihoven našel jen informace o akcích k Týdnu knihoven či dokonce jen k Březnu – měsíci internetu, dal jsem jim 3 body (to byl případ býštských stránek, které čtenářům přály krásné prázdniny plné sluníčka a kde sotva šlo o prázdniny vánoční). Za akce z r. 2004 jsem přiděloval jen dva body a z r. 2003 bod jediný. Stránky 31 knihoven jsou bez bodu, protože naposledy byly změněny v r. 2002 či dříve. Protože na mnoha knihovních stránkách stále chybí nabídka Akce nebo *Aktuality* a najdou se na nich jen dlouhodobě platné údaje (adresa, výčet služeb knihovny, případně ceník, výpůjční řád a historie), porovnával jsem je s verzemi, jak je uložil americký Webarchiv. Pečlivě jsem zjišťoval, v kterém roce na nich byla změněna otevírací doba, číslo telefonu nebo jméno knihovníka, abych jim v tomto kritériu neuškodil.

Jednodušší bylo vyhodnocování kritéria **adresní údaje**, i když i v tomto případě mě zamrzelo, že řada knihovnic své stránky nejen nedoplňuje novými údaji, ale ani neusnadňuje čtenářům cestu do knihovny a uvádí neúplnou, ba dokonce žádnou adresu. To byl případ i nových stránek Městce Králové a Sobotky, kam při změně designu stránek mohli snadno adresní údaj dopsat. Naštěstí díky firmě Seznam, která zdarma na svých stránkách zveřejňuje knihovnám nejen jejich otevírací dobu, ale i adresu a často připojuje odkaz na mapu, se dá vypátrat umístění řady veřejných knihoven.

Průměrně 3 body za adresní údaje dostaly ty stránky, kde sice byla adresa, ale chybělo PSČ. Maximum 5 bodů jsem přidělil jen těm stránkám, kde byl i plánec okolí knihovny nebo popis cesty do knihovny. Letos své stránky mapkou doplnili fryštátský, hořovičtí, novovělničtí, strmilovští a vysokomyštský knihovníci, jindřichohradečtí vyměnili méně detailní plánec za podrobnější a mladoboleslavští přidali druhý plánec. Pardubičtí navíc popsali jednu trasu do knihovny, moravskobudějovičtí dokonce dvě trasy a rokycanští trasu vyznačili na mapce. Knihovníci ze Žďáru nad Sázavou uvedli i čísla MHD, která k nim jezdí. Naproti tomu bohužel zmizel plánec ze stránek havířovských a roudnických knihovnic v souvislosti s úpravou vzhledu stránek.

Podobně jako v dřívějších letech jsem podle míry vylíčení **historie** knihovny přiděloval 0 až 4 body, v případě historických fotografií a podrobné historie pak 5 bodů. I knihovny, které sice neměly nabídku *Historie*, ale již řadu let archivovaly texty výročních zpráv (Česká Lípa) nebo aspoň fotografie z akcí, nějaký ten bod dostaly. Tentokrát jsem si hodně počel o historii na stránkách českobudějovické a třebičské knihovny, které shodně oslavily 120. výročí. Radost mi udělali tanvaldští knihovníci, kteří letos zavedli rubriku *Pohled do historie*, a přerovští za *Historii v obrazech*. Zajímavé historické fotografie se objevily poprvé i na stránkách bučovické, českotěšínské a znojenské knihovny.

Maximum bodů za kritérium **údaje o fondu** tradičně uděluji pouze knihovnám, které na svých stránkách vystavují elektronický katalog, ale získat tři body není nijak obtížné. Stačí, aby knihovníci na stránkách uvedli seznam odebraných časopisů nebo seznam nově zakoupených knih. Přesto téměř na 40 % stránek takový údaj letos chyběl, což je horší výsledek než v r. 2004. Oproti onomu roku zmizely novinky ze stránek knihovny v Rousínově, Třešti a Velvarech.

Naštěstí pokračuje trend vystavování online katalogů na webech a během r. 2005 se objevily elektronické katalogy na stránkách dalších 42 knihoven. Převahu mají stále produkty tábořské firmy LANius, jejichž stejnojmenný systém využívalo letos dalších 11 knihoven a Clavius nově zavedlo dokonce 27 knihoven. Navíc v r. 2005 přešlo na Clavius z LANia 31 knihoven, z Koniáše jedna knihovna (Blansko) a z Advanced

Rapid Library rovněž jedna knihovna (Uherské Hradiště). Dvě knihovny (hořická a náchodská) začaly od letoška využívat systém KP-win a opatovická a tvrdonická knihovna přišly s vlastním systémem. Připočteme-li stránky knihoven ve Lhotě pod Libčany, v Neratovicích a Velkých Kuněticích, které sice nemají katalog, ale úplný seznam knih, v němž lze poměrně snadno listovat, údaje o kompletním knižním fondu se na konci roku 2005 dozvíme již na 244 knihovních stránkách!

Velikost knižního fondu je odlišná. Podle údajů v devátém sloupečku, jež jsou automaticky vygenerovány u systémů LANius a Clavius a jež uvádějí na svých stránkách i některé knihovny, které tyto systémy neuvádějí (např. České Budějovice, knihovny užívající souborný katalog Vsetínska, Ústí n. L.), se v roce 2005 pohyboval počet svazků od 3000 ve Spáleném Poříčí (systém LANius) a Velkém Újezdu (vlastní systém) až po 912 000 v Knihovně Jiřího Mahena (systém Clavius).

Pokud online katalog umožňoval, aby si čtenář zjistil na webu, kterou knihu má půjčenou, a mohl si ji bez chození do knihovny z webových stránek prodloužit nebo mohl knihu půjčenou jiným čtenářem rezervovat na své jméno, jsou u knihovny za tuto **online službu** v desátém sloupečku 3 body. Jejich počet jsem dále zvyšoval za možnost zaregistrovat se na webu jako nový čtenář knihovny, nechat si zasílat pomocí SMS nebo e-mailu novinky z knihovny (tzv. infomail) a upozornění na končící výpůjční dobu aj. Ale ani knihovny bez online katalogu nezůstaly bez bodů, pokud na svých stránkách umístily návštěvní knihu, objednávací formulář na dezideráta, rešerše či MVS. Díky tomu si letos vylepšila hodnocení knihovna v Brumově-Bylnici (rezervační systém), Kopřivnici (formulář na dezideráta), Jičíně a Litvínově (infomail), České Kamenici a Štramberku (návštěvní kniha). V Českých Budějovicích sice zavedli další online službu (možnost zrušení rezervace a změnu hesla), ale jako jedni z mála dosáhli maxima 5 bodů již před lety.

Množství bodů v jedenáctém sloupečku odpovídá počtu **jazykových verzí** knihovních stránek. Překlad stránek je finančně náročná činnost, pokud má vzniknout kvalitní výsledek. Nelze se tedy divit, že se na nových stránkách Městské knihovny v Praze slibuje anglická verze od r. 2004 a na stránkách králické knihovny je britská vlajka dokonce již od r. 2002, ale skutečnost je jiná. V letošním roce vznikla anglická verze stránek cvikovské, havířovské (u nich i polská verze), chomutovské, jičínské, plzeňské městské, zčásti i rosické a velkomeziříčské knihovny. Do němčiny byly přeloženy stránky litvínovské (na zaplacení překladu se využily prostředky Evropské unie), ostravské vědecké a turnovské knihovny. Labsko-ústecká knihovna v r. 2005 umístila na stránky základní informaci nejen v ruštině, ale i v ukrajinštině a jako jediná česká knihovna i ve vietnamštině. Zbývá jí tedy dokončit překlad do romštiny, aby nebyla diskriminována ani další početná komunita žijící v tomto městě.

Poslední dvanáctý sloupeček si všímá, do jaké míry upozorňují knihovny na svých webech na další důležité stránky. Některé knihovny po vzoru jiných zavedly letos **speciální nabídku s odkazy** (Chlumecká n. C., Nová Paka), knihovníci z Lysé nad Labem však v rámci nového designu tuto nabídku neprozřetelně odstranili. Jiné knihovny umístily na hlavní stránce aspoň ikony zastupující další zajímavé stránky. To je případ akce *Osvobodte svou kancelář* odkazované z klatovské hlavní stránky či akce *Veřejný internet*, jejíž logo se najde mj. na stránkách jičínské, litvínovské, zlínské a znojenské knihovny. Na portál *Knihovny.cz*, který letos vytvořila Národní knihovna ČR, upozorňuje logo na hlavní stránce knihovny v Plesně a vedou odkazy dokonce ze stránek malých knihoven v Benátkách nad Jizerou a v Černé v Pošumaví.

Odkazovat na nový *portál české literatury* nezapomněli např. karlovarští a ostravští knihovníci, na českou elektronickou knihovnu – *poezie 19. století* zase knihovníci z Loun, Opavy a Velkých Bílovic. Posledně jmenovaní připomněli i existenci báze *Manuscriptorium* podobně jako opavští knihovníci, kteří pro její propagaci využili skutečnosti, že báze byla nedávno doplněna digitální verzí Dalimilovy kroniky. Knihovníci tak dokládají, že mají šanci stát se profesní skupinou s nejlepším přehledem o informačních zdrojích na internetu.

Informaci o příštupu k plným textům časopisu Čtenář se můžeme zatím dozvědět jen ze stránek kladenské městské a rožnovské knihovny. Mimochodem, jednou z rubrik Čtenáře se inspirovali knihovníci z Veselí nad Lužnicí a z jejich stránek se dozvíme, jak vyslovovat jména více než 300 cizích autorů. Náchodským knihovnicům se zase zalíbilo hodnocení webových stránek knihoven a ze Čtenáře převzali tu část tabulky, která se týká jejich regionu. Do budoucna budou mít práci usnadněnou a bude jim stačit odkaz na web kladenské vědecké knihovny, kde se texty Čtenáře vystavují od července 2005.

Obec	typ	http://	celková úroveň	aktualnost	adresní údaje	historie	údaje o fondu	počet záznamů	online služby	jazykové verze	odkazy
Albrechtice	MK	www.obecalbrechtice.cz/index.php?body=knihovna&right=1	2	0	4	0	0		0	1	0
Aš	M&K	www.mestoas.cz/vismo/dokumenty2.asp?u=52&id_org=52&id=62196&p1=&p2=&p3=	2	3	4	0	3	novinky	0	1	0
Babice	MK	www.uh.cz/babice/knihovna.html	4	4	4	0	5	16 000	3	1	0
Babice u Rosic	MK	www.babiceurosic.cz/knihovna.php	3	3	3	3	0		0	1	0
Babylon	MK	www.babylon-obec.cz/index.php3?m=fiin&dokument=knihovna	2	2	2	0	5		1	1	0
Bakov nad Jizerou	M&K	www.knihovny.mlboleslav.cz/bakov.html	2	0	4	3	0		0	1	0
Barchov	MK	www.barchov.cz/knihovna.php	3	5	3	5	3	seznamy	0	1	0
Běchovice	MK	www.praha-bechovice.cz/knihovna/	3	4	5	2	5		2	1	3
Bechyně	M&K	www.kulturnidum.cz/index.php?idh=129	2	3	5	0	0		0	1	0
Bělá pod Bezdězem	MK	www.knihovny.mlboleslav.cz/bela.html	4	3	4	3	5	31 000	3	1	0
Bělá pod Bezdězem	MK	www.mkzabela.cz/knihovna/	3	3	4	0	5	nefungoval	3	1	0
Beleč nad Orlicí	MK	belec.trebechovicko.cz/vismo/dokumenty2.asp?u=193&id_org=193&id=10470&p1=&p2=0&p3=	3	3	0	0	3	novinky	0	1	0
Benátky nad Jizerou	M&K	www.knihovny.mlboleslav.cz/benatky.html	2	0	4	3	0		0	1	0
Benátky nad Jizerou	M&K	www.benatky.cz/knihovna/	4	4	4	3	5	16 000	3	1	1
Benešov	M&K	www.knihovna-benesov.cz/	4	3	5	0	5	193 000	3	1	3
Beroun	M&K	www.knihovna.ber.cz/	5	5	5	5	5	104 000	3	1	3
Bezdědovice	MK	www.municipal.cz/bezdedovice/ob_knihovna.htm	3	3	3	2	1		0	1	0
Bezno	MK	www.knihovny.mlboleslav.cz/bezno.html	2	0	4	3	0		0	1	0
Bílá	MK	www.ou-bila.cz/	2	0	3	4	0		0	1	0
Bílina	M&K	www.bilina.cz/knihovna/	4	4	4	4	5	120 000	3	1	0
Bílovec	M&K	www.knihovnaobilovec.cz/	3	5	4	0	5	?	3	1	5
Bílovice nad Svitavou	MK	www.bilovice-nad-svitavou.cz/obec/knihovna	3	3	4	4	1		0	1	0
Blansko	M&K	www.knihovna.blansko.cz/	5	5	4	5	5	108 000	4	1	1
Blatná	M&K	www.blatna.cz/knihovna/	2	1	4	3	1		0	1	0
Blovice	M&K	www.municipal.cz/blovice/ob_knihovna.htm	4	3	4	4	5	36 000	3	1	0
Bludov	MK	knihovna.bludov.cz/index.htm	4	2	4	4	3	novinky	0	1	1
Bohumín	M&K	www.knih-bohumin.cz/	5	5	5	3	5	72 000	3	1	5
Bochoř	MK	www.bochor.cz/	3	3	0	0	0		0	1	0
Bochov	MK	www.obec-bochov.cz/html/knihovna.htm	3	3	4	0	1		0	1	0
Bojkovice	M&K	www.knihovna.bojkovice.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=105860	4	5	4	4	3	seznamy	0	1	1
Bolatice	MK	www.bolatice.cz/bolatice/czech/text.asp?sysID=196	2	3	4	0	1		0	1	2
Boleradice	MK	www.boleradice.cz/Boleradice_knihovna/knihovna.htm	3	4	1	4	0		0	1	0
Bor	M&K	www.mubor.cz/kultura.php?F=admin/doc/home/knihovna.adf	3	3	4	1	1		0	1	0
Borovany	M&K	www.borovany-cb.cz/vismo/dokumenty2.asp?u=774&id_org=774&id=3359&p1=&p2=0&p3=	2	1	4	0	3	novinky	0	1	0
Boršice	MK	www.borsice.cz/phprs/view.php?cisloclanku=2004062301	3	3	4	0	5	13 000	3	1	0
Boršice	MK	www.borsice.cz/page/mistni-knihovna	4	3	4	4	5	13 000	3	1	0
Boskovice	M&K	www.boskovice.cz/knihovna/	5	5	4	4	5	82 000	3	1	5
Brandýs nad Labem	M&K	www.knihovna.brandysnl.cz/	4	3	4	4	5	49 000	4	1	4
Brno	KK	www.mzk.cz/	5	5	5	5	5		4	2	5
Brno	M&K	www.kjm.cz/	5	5	5	5	5	912 000	4	3	5
Broudek u Přerova	MK	www.broudekuprerova.cz/index.php?od=608	3	3	4	0	1		0	1	0
Broumov	M&K	www.broumov-mesto.cz/mesto/mesto_knih.html	4	5	4	2	3	novinky	0	1	0
Brtnice	M&K	www.brtnice.cz/vismo/dokumenty2.asp?u=1295&id_org=1295&id=13138&p1=&p2=&p3=	3	3	3	0	0		0	1	0

Obec	typ	http://	celková úroveň	aktualnost	adresní údaje	historie	údaje o fondu	počet záznamů	online služby	jazykové verze	odkazy
Brumov-Bylnice	M&K	www.cmail.cz/knihovna.brumov/	5	5	5	4	3	novinky	1	1	5
Bruntál	M&K	www.mekbruntal.cz/	5	5	5	5	5	30 000	1	2	5
Bruntál	RKC	knihovna.inext.cz/bruntal/	2	2	4	0	5	30 000	1	1	0
Brušperk	M&K	knihovna.brusperk.com/	5	3	4	4	3	novinky	1	1	3
Břeclav	M&K	www.knihovna-bv.cz/	5	5	5	2	5	195 000	3	3	5
Březnice	M&K	www.breznice.cz/knih.html	2	2	4	0	0		0	1	1
Březová	M&K	www.mu-brezova.cz/index.php?menu=8&action=browse&id=52	2	2	3	0	1		0	1	0
Bučovice	M&K	knihovna.bucovice.cz/	4	3	4	5	5	33 000	3	1	5
Buchlovice	MK	www.buchlovice.cz/buchlovice/knihovna/informace.html	3	3	4	0	3	seznamy	0	1	0
Bystré	M&K	www.knihovna.bystre.cz/	4	2	4	0	5	13 000	3	1	3
Bystrice nad Olší	MK	knihovna.bystrice.cz/	5	4	4	4	5	45 000	3	1	5
Bystrice nad Pernšt.	M&K	www.bystricenp.cz/index.php?NADID=72	3	5	4	4	1		0	1	3
Bystřice p. Hostýnem	M&K	www.mubph.cz/knihbph/	3	1	4	0	5	49 000	3	1	0
Bystřice p. Lopeníkem	MK	www.bystricepodlopenikem.cz/index.php?id=54	3	3	1	0	1		0	1	0
Býšův	MK	www.byst.cz/urad/knihovna.htm	4	3	3	2	3	novinky	0	1	0
Bzenec	M&K	www.bzenec.cz/html/html_kultura/kultura_knihovna.htm	3	3	4	4	1		0	1	0
Čítov	MK	www.citov.cz/kultura_a_zabava/knihovna	3	3	0	3	0		0	1	0
Čvikov	M&K	knihovna.cvikov.cz/	5	3	4	4	5	31 000	3	2	3
Čechy pod Kosířem	MK	www.cechypk.cz/obec/knihovna.htm	3	1	4	0	0		0	1	0
Čelákovice	M&K	www.celakovice-mesto.cz/knihovna/	4	5	3	4	5	50 000	3	3	1
Čerčany	MK	www.cercany.cz/vismo/dokumenty2.asp?u=1966&id_org=1966&id=4692&p1=&p2=&p3=	4	5	4	1	3	novinky	0	1	0
Černá v Pošumaví	MK	www.cernavposumavi.cz/web_1/c40.php	3	2	4	0	0		0	1	2
Černilov	MK	www.cernilov.cz/knihovna/	5	5	4	5	3	novinky	1	1	1
Černošice	M&K	www.cernosice.osobe.cz/index.php?subj=36	2	2	5	0	3	novinky	0	1	0
Černovice	M&K	www.muweb.cz/www/cernovice/	2	0	4	0	1		0	1	0
Červený Kostelec	M&K	www.knihovnick.cz/	4	5	3	4	5	60 000	3	1	0
Česká Kamenice	M&K	www.sweb.cz/knihovnick/	4	5	2	1	0		1	1	1
Česká Lípa	M&K	www.knihovna-cl.cz/	5	5	5	3	5	164 000	5	3	2
Česká Skalice	M&K	www.knihovna.ceskaskalice.cz/	4	5	4	5	5	39 000	3	1	5
Česká Třebová	M&K	www.ceska-trebova.cz/kultura/knihovna/	2	1	4	0	1		1	1	0
Česká Třebová	M&K	knihovna.ceska-trebova.cz/	3	2	5	0	5	81 000	3	1	2
České Budějovice	KK	www.cbvk.cz/	5	5	5	5	5	660 000	5	2	5
České Velenice	M&K	www.velenice.cz/index.php?id=knihovna	3	3	3	0	1		0	1	0
Český Brod	M&K	www.knihovna-cbrod.cz/	5	5	4	5	5	80 000	3	1	5
Český Dub	M&K	www.knihovna.cdub.cz/	5	5	5	4	5	42 000	4	1	5
Český Krumlov	M&K	www.ckrumlov.cz/cz1250/mesto/soucas/i_meskni.htm	5	3	4	3	5	98 000	3	1	3
Český Krumlov	M&K	www.knih-ck.cz/	5	5	5	4	5	98 000	3	3	5
Český Těšín	M&K	www.knihovna.ctesin.cz/	5	5	5	5	5		1	2	5
Dačice	M&K	www.mkdaccz/	5	5	5	5	5	39 000	3	1	5
Děčín	M&K	www.dcknihovna.cz/	5	5	4	4	5	348 000	3	1	5
Dětmarovice	MK	www.detmarovice.cz/?id=kultura	4	5	4	4	3	novinky	0	1	5
Divišov	MK	www.divisov.cz/index.php?id=497&lid=CZ&oid=15476	2	2	1	0	0		0	1	0
Dobrá	MK	knihovna.dobra.cz/	4	3	5	4	5	41 000	3	1	0
Dobrá Voda u Pacova	MK	www.sweb.cz/Dobra_Voda/knihovna.htm	2	1	4	4	0		0	1	0
Dobruška	M&K	www.dobruška.cz/vismo/zobraz_dok.asp?u=2747&id_org=2747&id_ktg=2550&p1=&p2=&p3=	3	5	0	3	3	novinky	0	1	0
Dobruška	M&K	www.knihovny.mlboleslav.cz/dobruška.html	3	3	4	3	1		0	1	0

Obec	typ	http://	celková úroveň	aktualnost	adresní údaje	historie	údaje o fondu	počet záznamů	online služby	jazýkové verze	odkazy
Dobruška	MěK	www.dobruska.cz/knihovna/knihovna.html	4	3	4	0	5	25 000	3	1	1
Dobřany	MěK	web.quick.cz/knihovna.dobranay/	3	2	4	4	1		0	1	0
Dobřenice	MK	www.sweb.cz/hbc.tornados/dobrenice/knihovna/index.htm	3	3	4	4	1		0	1	0
Dobřichovice	MK	www.dolniberounka.cz/index.php?id=744&lid=C2&oid=45788	3	2	3	4	0		0	1	0
Dobříš	MěK	www.novyknin.cz/clanek.php?uid=12	2	0	4	3	1		0	1	0
Doksy	MěK	knihovna.mesto-doksy.cz/	5	5	4	5	5		4	1	1
Dolní Benešov	MěK	www.dolnibenesov.cz/kultura/struktura_knihovna.php	3	3	3	0	1		0	1	0
Dolní Bousov	MěK	www.knihovny.mlboleslav.cz/bousov.html	2	0	4	2	0		0	1	0
Dolní Chabry	MK	tripcar.net/dchabry/knihovna/	3	5	2	1	3	novinky	0	1	0
Dolní Lutyně	MK	www.sweb.cz/dlutyne/knihovna/	5	5	5	4	3	novinky	1	1	4
Dolní Němčí	MK	www.dolni-nemci.cz/dolnemci/kultura/knihovna.htm	5	3	4	0	5	14 000	3	1	0
Dolní Újezd	MK	knihovna.dolnijujezd.cz/	4	3	4	0	5	14 000	3	1	0
Domazlice	MěK	www.mekbn-domazlice.cz/	5	5	5	4	5	95 000	3	5	5
Dřevčice	MK	www.drevvice.cz/knihovna.htm	2	0	1	4	1		0	1	0
Dubenec	MK	www.dubenec.cz/index2.php?clanek=kultura/knihovna	2	0	0	0	3	seznamy	0	1	0
Dubí	MěK	www.dubi.cz/dubi/kino/	2	2	4	0	0		0	1	0
Dubňany	MěK	www.mesto-dubnany.cz/index.php?a=3	3	3	4	0	0		0	1	0
Dubňany	MěK	www.vracov.cz/mesto-dubnany/f_knihovna.htm	3	1	4	4	0		0	1	0
Duchcov	MěK	www.duchcov.cz/kultura/knihovna.htm	3	3	4	4	0		0	1	0
Dvorce u Bruntálu	MK	www.obecdvorce.cz/ok.htm	3	3	4	0	1		0	1	0
Dvůr Králové	MěK	www.slavoj.cz/	5	5	5	5	5	?	3	1	0
Františkovy Lázně	MěK	www.knihovnafl.org/	5	3	4	4	5	28 000	3	1	1
Frenštát p. Radhoštěm	MěK	www.knihovnafrenstat.cz/	5	5	4	5	5	80 000	3	1	3
Frydek-Místek	MěK	www.mkmistek.cz	5	5	5	5	5	198 000	4	4	5
Frydlant nad Ostravicí	MěK	www.frydlantno.cz/index.php3?action=karta1&akt1_id=467&klic=Aktuality	3	3	4	0	1		0	1	0
Fryšták	MěK	www.frystak.cz/kultura.htm#knihovna	4	5	5	4	3	seznamy	0	1	0
Fulnek	MěK	www.fulnek.cz/knihovna/	3	3	4	0	5	35 000	3	1	0
Grygov	MK	www.grygov.cz/stranky/hlavni.jsp?id=86	3	3	4	0	1		0	1	3
Hanusovice	MěK	www.mu-hanusovice.cz/html/knihovna.html	3	3	4	0	0		0	1	0
Harrachov	MěK	knihovna.slunicko.net/	5	5	4	0	3	novinky	1	1	0
Havířov	MěK	www.knih-havirov.cz/	5	5	4	5	5	265 000	4	3	5
Havličkova Borová	MK	projects.coex.cz/havlborova.cz/index.php?mn=kultura&sm=1	2	1	3	3	0		0	1	0
Havličkova Borová	MK	www.havlickovaborova.cz/cz/index.php?mn=kultura&sm=1	3	4	3	3	0		0	1	0
Havličkova Borová	MK	web.quick.cz/havlickova_borova/knihovna_p.htm	2	1	4	4	0		0	1	0
Havlíkův Brod	KK	www.kkvyvsociny.cz/	5	5	5	5	5	229 000	4	4	5
Heřmanův Městec	MěK	www.hermanuv-mestec.cz/knihovna/	5	5	4	4	5	36 000	3	1	1
Hlinsko	MěK	www.hlinsko.cz/index.php?branch=49	4	5	5	0	5	63 000	3	1	1
Hluboká nad Vltavou	MěK	mu.hluboka.cz/docs/cz/knihovna.xml	3	3	4	0	1		0	1	0
Hlučín	MěK	www.kc-hlucin.cz/knihovna/knihovna.htm	3	3	4	0	5	27 000	3	1	0
Hlučín	MěK	www.hlucin.cz/ic/kc/knihovna/knihovna.htm	3	3	4	4	1		0	1	1
Hluk	MěK	www.mestohluk.cz/index.php?id=28	2	2	3	0	5	20 000	3	1	2
Hnojník	MK	knihovna.hnojnik.cz/	4	5	4	4	5	34 000	4	1	4
Hodkovice n. Mohelkou	MěK	www.hodkovicenm.cz/index.php?id=4&id_ku=1	4	5	2	0	1		0	1	0
Hodonín	MěK	www.knihovna-hod.cz/	5	3	4	4	5	243 000	3	1	5
Holešov	MěK	www.mks.holesov.cz/knihovna.html	3	3	4	0	5	90 000	3	1	0
Holice	MěK	www.halice.cz/kdhalice/htm/knihovna.htm	2	0	3	0	5	34 000	3	1	0
Hora Sv. Kateřiny	MK	www.horasvatekateriny.cz/knihovna.html	3	3	3	4	3	seznam	0	1	0

Obec	typ	http://	celková úroveň	aktualnost	adresní údaje	historie	údaje o fondu	počet záznamů	online služby	jazýkové verze	odkazy
Horázdovice	MěK	www.knihovna.horazdovice.cz/	5	5	5	2	5	47 000	3	1	5
Horní Planá	MěK	www.horniplana.cz/index.php?mainpage=knihovna	2	2	4	4	1		0	1	2
Horní Benešov	MěK	www.hbenesov.cz/vismo/o_utvar.asp?u=4235&id_org=4235&id_u=8830&p1=&p2=&p3=	3	4	4	0	0		0	1	0
Horní Bříza	MěK	www.hornibriza.cz/knihovna.php	3	3	3	0	1		0	1	0
Horní Lideč	MK	www.sorm.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=51657	3	3	4	4	0		0	1	0
Horní Počernice	MK	www.ddm-hp.cz/sindex.php?param=subpage&catid=4	4	3	5	0	5	18 000	3	1	0
Hořšovský Týn	MěK	knihovna.hryn.cz/	3	3	4	0	5	12 000	3	1	0
Hořice	MěK	knihovna.horice.org/	5	5	4	4	5		3	1	0
Hořice	MěK	www.horice.org/modules.php?module=NS-Modules&op=modload&name=NS-knihovna&file=index	2	2	4	0	0		0	1	0
Hořovice	MěK	www.mesto-horovice.cz/kul/knih.htm	5	5	5	4	5	30 000	3	1	1
Hostinné	MěK	hostinne.info/index.php?p=118	3	4	4	0	1		0	1	0
Hovězí	MK	obec-hovezi.cz/index.php?linkrel=knih	2	1	3	0	1		0	1	0
Hradec-Nová Ves	MK	www.hradec-novaves.cz/index.php	2	1	1	0	0		0	1	0
Hradec Králové	KK	www.svkhk.cz/	5	5	5	4	5		4	2	5
Hradec Králové	MěK	www.knihovnahk.cz/	5	5	5	5	5	574 000	3	1	3
Hradec nad Moravicí	MěK	www.muhradec.cz/knihovna.htm	2	1	4	0	0		0	1	0
Hrádek	MěK	www.mestohradec-ro.cz/vismo/dokumenty2.asp?u=4730&id_org=4730&id=6997&p1=&p2=0&p3=	2	1	4	0	1		0	1	0
Hranice na Moravě	MěK	www.mek.hranet.cz/	4	3	4	0	5	70 000	3	1	0
Hronov	MěK	www.hronov.cz/hronov/hronov.asp?id=4&IDart=110&act=2&cat=20&Detail=1	3	3	4	4	1		0	1	0
Humburky	MK	home.tiscali.cz/mk.humburky/	3	5	4	2	3	seznamy	0	1	1
Humpolec	MěK	www.infohumpolec.cz/knihovna/	5	5	4	3	5	43 000	3	1	0
Hustopeče	MěK	www.volny-cas.cz/knihovna/	4	3	3	4	3	novinky	0	1	0
Hustopeče n. Bečvou	MK	www.ihustopecze.cz/knihovna.htm	3	1	4	4	0		0	1	5
Chaloupky	MK	www.volny.cz/ou.chaloupky/knihovna.htm	2	1	4	0	1		0	1	0
Cheb	MěK	www.knih-cheb.cz/	4	5	5	4	5		1	1	1
Chlum u Třeboně	MK	www.ou.chlum-ut.cz/knihovna.htm	3	2	4	1	5	8 000	3	1	0
Chlumec n. Cidlinou	MěK	www.chlumec-n-cidlinou.cz/institute/knihovna/	5	4	4	4	5	46 000	3	2	3
Choceň	MěK	www.chocen-mesto.cz/kult_zarizeni.asp	3	3	4	0	5	63 000	3	1	0
Chodov	MěK	www.mestochodov.cz/knihovna/	2	0	4	0	0		0	1	3
Choltice	MK	mujweb.atlas.cz/www/jirielh/kultura.htm#knihovna	2	0	4	0	1		0	1	0
Choltice	MK	www.choltice.cz/stranka.php?file=knihovna&bkg=zivot	3	3	1	4	1		0	1	0
Chomutov	MěK	www.skks.cz/	5	5	5	5	5	209 000	3	2	5
Choryně	MK	obec.choryne.cz/knihovna.htm	2	1	3	0	1		0	1	3
Choťebor	MěK	www.chotebor.cz/knihovna	4	2	5	4	5	53 000	3	1	5
Chrast u Chrudimi	MěK	www.mestochrast.cz/hatemy/knihovna.htm	3	4	4	0	3	novinky	0	1	3
Chrastava	MěK	www.chrastava.cz/kultura/cesky/mesiknih.htm	3	3	1	1	3	novinky	0	1	0
Chropyně	MěK	www.muochropyne.cz/	3	3	4	0	2	seznam	0	1	0
Chrudim	MěK	www.knihovna-cr.cz/	5	4	4	3	5		3	1	1
Jablonec nad Nisou	MěK	www.knihovna.mestojablonec.cz/	5	5	4	4	5	176 000	3	1	1
Jablonné nad Orlicí	MěK	www.jablonneno.cz/vismo/zobraz_dok.asp?u=5619&id_org=5619&id_ktg=3511	2	3	0	0	0		0	1	0
Jablonné v Podještědí	MěK	www.jvpknihovna.tk/	5	5	4	4	3	novinky	0	1	0
Jablunkov	MěK	www.jablunkov.cz/skola/knihovna/knihovna.html	3	3	4	4	5		1	1	0
Jaroměř	MěK	mujweb.cz/www/knihovnajaromer	5	5	4	5	1		0	1	0

CLAVIUS REKS – regionální knihovní systém

Obec	typ	http://	celková úroveň	aktualnost	adresní údaje	historie	údaje o fondu	počet záznamů	online služby	jazýkové verze	odkazy
Jaroměř, pob. Josefov	M&K	knihovnajosefov.wz.cz/	5	5	5	5	3	novinky	1	1	5
Jaroměřice n. Rokytinou	M&K	www.meks-jaromerice.cz/basic/knihovna/	3	3	3	0	5	19 000	3	1	3
Javorník	M&K	www.javornicko.cz/javornik/html/knihovna.html	5	5	4	4	5		1	1	0
Jemnice	M&K	www.mesto-jemnice.cz/knihovna2/default.html	5	5	4	4	3	seznamy	0	1	0
Jeseník	M&K	www.knihovna-jesenik.cz/	5	5	5	5	5		1	1	2
Jevíčko	M&K	www.jevicko.cz/knihovna/	5	5	5	4	5	11 000	3	1	5
Jičín	M&K	knihovna.jicn.cz/	5	5	5	5	5		4	1	2
Jihlava	M&K	www.knihovna-ji.cz	5	5	5	4	5	145 000	4	4	5
Jilemnice	M&K	www.mestojilemnice.cz/cz/mestska-knihovna	3	3	4	0	1		0	1	0
Jindřichův Hradec	M&K	www.knih-jh.cz	5	5	5	4	5	128 000	3	1	5
Jindřichovice pod Smrkem	MK	www.jindrichovice.cz/www/basic.php?section=sections&sec_id=18	3	3	1	0	1		0	1	0
Jirkov	M&K	www.jirkov.cz/index.php?menu=111	2	2	4	4	1		0	1	0
Kadaň	M&K	www.knihovnakadan.cz/	3	5	4	0	5	79 000	3	1	0
Kámen	MK	www.obeckamen.cz/knihovna.html	3	3	4	0	1		0	1	0
Kamenice nad Lipou	M&K	www.kamenicn.cz/knihovna.php	3	3	4	4	1		0	1	0
Kaplice	M&K	www.mestokaplice.cz/goto.php?site=mu_knihovna	3	5	4	4	1		0	1	0
Karlovice	MK	www.karlovice-sedmihorky.cz/Kultura/knihovna.htm	2	3	3	0	3	seznamy	0	1	0
Karlovy Vary	KK	www.knihovna.kvary.cz/	5	5	5	4	5		4	3	5
Karviná	RK	www.rkka.cz/	5	4	4	4	5		2	4	5
Kladno	KK	www.svkkl.cz/	5	5	5	4	5		4	1	5
Kladno	M&K	www.mkkl.cz/	5	5	5	5	5	126 000	3	1	4
Klášterec nad Ohří	M&K	www.knihovna.klasterecko.cz	5	5	4	3	5	76 000	3	3	3
Klatovy	M&K	www.knih-kat.cz	5	5	5	5	5	109 515	4	3	5
Klimkovice	M&K	www.mesto-klimkovic.cz	2	0	4	5	0		0	1	0
Kněžmost	MK	www.knihovny.mlboleslav.cz/knezmost.html	2	2	4	3	0		0	1	0
Kobyli	MK	www.kobyli.cz/knihovna.html	3	3	4	4	3	seznamy	0	1	0
Kochánky	MK	www.kochanky.cz/index.php?inc=knihovna	2	1	3	0	0		0	1	0
Kojetín	M&K	www.kojetin.cz/meks/knihovna/knihovna.html	3	5	4	5	0		0	1	0
Kolín	M&K	knihovna.kolin.cz/	5	3	5	5	5	156 000	3	1	0
Komňa	MK	www.komna.cz/www2/knihovnak.php	2	0	3	0	1		0	1	0
Konice	M&K	www.konice.cz/stranky/knihovna.htm	2	0	4	0	1		0	1	0
Kopřivnice	M&K	www.kdk.cz/mk/index.htm	5	5	4	4	5	71 000	4	1	4
Kosmonosy	M&K	www.knihovny.mlboleslav.cz/kosmonosy.html	2	0	4	3	0		0	1	0
Kosmonosy	M&K	www.kosmonosy.cz/knih.php	2	1	4	3	0		0	1	0
Kostelec na Hané	M&K	www.kostelecnh.cz/knihovna/knihovna.htm	1	0	0	3	1		0	1	0
Kostelec nad Labem	M&K	www.kostelecnaab.cz/pages/knihovna.htm	2	1	3	0	1		0	1	0
Kostelec nad Orlicí	M&K	www.biblio.cz/	4	5	4	0	3	novinky	0	1	3
Kostice	MK	www.kostice.cz/index1.php?cast=3&sub=13	2	2	0	0	0		0	1	0
Kostomlaty pod Milešovkou	MK	www.mlkk.wz.cz/	5	5	4	5	1		1	1	5
Kovářov	MK	www.sweb.cz/knihovnakovarov/	4	3	4	4	3	novinky	0	1	1
Kozlovice	MK	www.kozlovice.cz/subdomains/knihovna/	3	2	3	4	5	7 000	1	1	0
Králiky	M&K	www.orlicko.cz/Kraliky/knihovna/	5	4	4	4	5	25 000	4	1	5
Kralovice	M&K	www.mestokralovice.cz/knihovna/	5	3	5	3	5	37 000	3	1	0
Kralupy nad Vltavou	M&K	www.kralupsko.cz/knihovna/	5	5	5	4	1		0	1	0
Krásná Lípá	M&K	www.krasnalipa.cz/cz/mesto_kult_knih.htm	2	1	2	0	1		0	1	0
Krnov	M&K	www.knihkrnov.cz	5	5	5	5	5		3	1	5

Pokračování v příštím čísle

I. Úvod

Na počátku automatizace českých knihoven v posledním desetiletí minulého století a vlastně i tisíciletí se úsilí všech účastníků tohoto složitějšího procesu soustředilo převážně na lokální úroveň. Knihovny i dodavatelé automatizovaných systémů řešili lokální automatizaci a v řadě případů zvolené řešení a jeho vlastnosti později omezovaly možnosti širší spolupráce.

V době počátků automatizace knihoven rovněž chybělo hlavní a dnes základní nosné médium internet. Respektive nechybělo úplně, ale jeho dostupnost byla značně omezena především na akademickou půdu. Postupem času a s rozvojem komunikační infrastruktury na jedné straně a s finanční podporou Ministerstva kultury ČR v oblasti připojování knihoven do sítě na straně druhé se situace v posledních letech výrazně zlepšila.

II. Popis současného stavu

Troufám si tvrdit, že rozvoj automatizace českých knihoven v lokální podobě dosáhl svého cíle nebo chcete-li vrcholu. Je jen velmi málo knihoven, které lze velikostí fondu řadit k velkým či středním, jež dosud nemají žádný automatizovaný knihovní systém. Řada knihoven, která s automatizací dříve „nеспěchala“, dnes konečně rozbíhá automatizované výpůjční procesy a završuje tak proces retrokatalogizace. Úsilí tvůrců automatizovaných knihovních systémů se kromě vylepšování lokálních funkcí soustředilo na komunikaci a propojení jednotlivých systémů. S úspěchem se realizovala řada projektů například Kooperativní tvorba národních autorit nebo Jednotná informační brána.

III. Impulzy k novému pohledu

Při implementaci našich knihovních systémů v rámci malých veřejných knihoven s fondem kolem 5000 svazků se častěji setkáváme s určitou částí spektra názorů upozorňujících na složitost a komplikovanost jednotlivých částí knihovních systémů. Častěji se objevují i ná-

zory, že řadu funkcí obsažených v částech knihovních systémů pak knihovnice v takto malé knihovně ani nevyužijí.

Od roku 2004 se v rámci programu „interne-tizace“ knihoven setkáváme s dostupností pevného připojení k internetu i v sídlech s počtem obyvatel do jedné tisícovky. Tento trend, který v následujících letech spolu se záměry státní správy souvisejícími se vstupem naší země do Evropské unie bude pravděpodobně pokračovat, nás přiměl k novému pohledu na automatizaci, zejména malých veřejných knihoven.

IV. Co to je regionální knihovní systém?

Představujeme si pod tímto označením automatizovaný knihovní systém, který řeší automatizaci určitého regionu a ne jedné určité knihovny. Pojem region chápeme jako geografické území, jehož velikost je značně variabilní, například od oblasti pouze jednoho města až po celý vyšší územně správní celek – kraj. Podle nás však nejpravděpodobnější velikostí bude oblast v rozsahu jedné regionální pověřené knihovny. Funkčnost tohoto systému je zajišťována v regionálním datovém centru – knihovně, která iniciuje implementaci takového systému a umožňuje tak automatizaci dalších knihoven regionu. Naše dosavadní bohaté zkušenosti jsme načerpali v podmínkách, kdy regionem je oblast jednoho města. Kromě knihovny Jiřího Mahena v Brně, která sdílí svůj knihovní systém již s devíti pobočkami a letos se připojí další, se knihovní systém Clavius v o něco menším měřítku prakticky provozuje spolu s městskými pobočkami v další desítky knihoven většinou ve větších městech ČR.

V. Právní zázemí

Fungování modelu regionálního knihovního systému tak, že jeho služby využívá více subjektů najednou s možností přistupování dalších subjektů či odstupování některých stávajících, otevírá otázky legislativního charakteru. Podstatnou roli i v těchto otázkách hraje

datové centrum, které většinou provozuje vlastní regionální knihovní systém. V případě, že připojované subjekty jsou organizačními složkami provozovatele regionálního knihovního systému, je situace jednoduchá. V opačném případě bude nutné připravit podmínky pro využívání regionálního knihovního systému dalším subjektem. Tyto podmínky ve formě smlouvy nebo stanov musí nový přístupující subjekt jednoznačně akceptovat. S podobnou formou vytvoření takového konsorciálního řešení vztahů máme zkušenosti, neboť Sdružení uživatelů knihovních systémů LANius (dále jen SKAT) je určitým modelem spolupráce subjektů s různými zřizovateli. Součástí legislativního vztahu je i otázka společného finančního krytí provozních nákladů spojených s regionálním knihovním systémem. V případě sdružení SKAT jde o roční členský poplatek, který je diferencován podle velikosti knihovny.

VI. Technické zázemí – internet

Je důležité zejména prověřit kapacitu komunikační infrastruktury všech subjektů včetně budoucího datového centra. Připojení k internetu, který je komunikačním prostředkem navazované spolupráce, musí mít dostatečnou kapacitu (průchodnost, rychlost) a zejména spolehlivost (dostupnost, nezávislost). Datové centrum musí mít odpovídající rezervu v kvalitě připojení pro případ připojení dalších subjektů k regionálnímu knihovnímu systému. Konkrétně lze uvést, že budované pevné okruhy o rychlosti 64 Kb/s v rámci „internetizace“ knihoven dostávají pro provozování regionálního knihovního systému. Ovšem je to opravdu základní či spíše minimální připojení od kterého lze začít kooperaci budovat.

VII. Technické zázemí – HW

Podstatnou záležitostí je server – počítač, na kterém je regionální knihovní systém provozován. Nároky na jeho parametry, a tím i na jeho cenu musí vycházet z počtu přístupujících subjektů a počtu pracovních stanic v těchto subjektech. Základní parametry, které podstatnou mírou ovlivňují kapacitu a schopnosti serveru, jsou zejména kvalita, počet procesorů a ope-

rační paměť RAM. Dříve uváděná disková kapacita dnes vzhledem k současným běžným parametrům serverů ztratila na důležitosti. Ovšem požadavky na server pro regionální knihovní systém se příliš neliší od požadavků na server pro lokální knihovní systém a je předpoklad, že v řadě případů bude v knihovnách provozován regionální knihovní systém na současném serveru. Situace na trhu s PC servery je i díky kurzu amerického dolaru celkem příznivá pro budoucí zákazníky. Rozhodně můžeme doporučit orientaci na značkové výrobky, které jsou technologicky lépe sladěné a poskytují jistotu, že výrobce či dodavatel bude schopen po dobu záruky dostát svým povinnostem.

VIII. Technické zázemí – SW

Naše dosavadní orientace na platformu firmy Microsoft sice není již úplně stoprocentní, ale v rámci implementace regionálního knihovního systému jednoznačně doporučujeme použití operačního systému Microsoft Windows 2003 Server, který vyniká bezpečností a obsahuje v sobě důležité komponenty pro provoz regionálního knihovního systému. Kromě Internet Information Serveru (IIS) ve verzi 6.0 obsahuje i Windows Terminal Server, který po nákupu balíčku klientských licencí (CAL) dovoluje provozování a obsluhování aplikací na vzdálených počítačích – stanicích. Pro nákup tohoto softwaru knihovny mohou použít nabídku Microsoft SELECT, kterou již několik let zajišťuje Ministerstvo kultury ČR.

Protože se stále setkáváme s případy, kdy knihovna platí za software Microsoft běžné koncové ceny svým dodavatelům techniky, dovolují si upozornit, že i ceny tzv. OEM verzí Microsoft produktů jsou většinou několikanásobně dražší než jejich nákup v rámci programu Microsoft SELECT.

Jeden příklad na závěr: produkt Microsoft Windows 2003 server + 5 licencí CAL na pracovní stanice v rámci LAN + 5 licencí terminálového přístupu (terminal CAL) dohromady včetně DPH lze v rámci MS SELECT získat za necelých 10 000 Kč. Na rozdíl od běžné ceny, která může dosáhnout až kolem 35 000 Kč (údaje ze září 2005).

IX. Technické zázemí – odlišný knihovní systém

Zde se zmiňujeme o interakci nasazení regionálního knihovního systému v rámci stávajícího knihovního systému provozovaného lokálně pro potřeby jedné knihovny. Regionální knihovní systém může být podle nás úspěšně provozován i v heterogenním prostředí pokud provozovatel – knihovna akceptuje pouze dvě následující skutečnosti. Z libovolného lokálního systému, který provozuje pro svou potřebu, zajistí pravidelný export nových titulů dokumentů tak, aby mohly být importovány do regionálního knihovního systému CLAVIUS REKS. Kromě svého lokálního WWW katalogu bude knihovna provozovat druhý WWW katalog regionálního knihovního systému obsahující online informace o existenci a dostupnosti exemplářů ve všech zúčastněných knihovnách. Oba dva požadavky jsou v dnešní době snadno realizovatelné a nebude problém je splňovat i v budoucnosti.

X. Popis regionálního knihovního systému CLAVIUS REKS

Regionální knihovní systém CLAVIUS REKS je produkt vycházející z knihovního systému CLAVIUS. Obsahuje řadu nových vlastností, ale tou nejpodstatnější je plná podpora práce více knihoven v jedné společné databázi tak, aby byla zachována relativní nezávislost a samostatnost jednotlivých knihoven v rámci systému. Zároveň však vzniká společná báze dokumentů jako základ regionálního souborného katalogu a možnost kooperace při katalogizaci, neboť se v kterékoli knihovně systému sdílejí bibliografické záznamy.

Pro přístup k datům v regionální databázi jsou připraveny dvě varianty podle nároků a schopností uživatele:

1. Varianta plnohodnotná: uživatel používá vzdáleně plně funkční rozhraní všech dostupných modulů knihovního systému CLAVIUS REKS.
2. Varianta zjednodušená: uživatel používá vzdáleně jednoduché, základní rozhraní umožňující mu provádět základní sadu operací prováděnou v malé knihovně.

Obě varianty je možné kombinovat podle potřeby a reagovat tak na nastalé situace. Databáze regionálního knihovního systému CLAVIUS REKS umožňuje dva druhy pohledů na data. Jeden je pohled konkrétní knihovnice zúčastněné knihovny, která většinou potřebuje pracovat pouze se svými svazky, čtenáři, výpůjčkami atd. a data ostatních knihoven jsou v této situaci víceméně nežádoucí. A druhý pohled globální, který naopak integruje data všech knihoven a zajišťuje přehled v oblasti celého regionu. Vedle již zmíněného souborného katalogu regionu jde například i o společnou databázi regionálních osobností, dále pak o přehledy a statistiky. Rovněž půjčování výměnných souborů z budovaných regionálních fondů tento nový pohled značně zjednoduší. Na úrovni správce regionálního knihovního systému lze velice jemně oba dva principy nastavovat díky propracované hierarchii oprávnění.

XI. Hlavní výhody a nevýhody regionálního knihovního systému

Výhody:

- + jednoduchost pro obsluhu, obsahuje volitelně pouze základní často používané funkce,
- + bezpečnost dat – všechna data jsou na centrálním serveru (centrální zálohování dat),
- + možnost jedné průkazky v celém regionu, resp. v místní knihovně a v regionální knihovně,
- + zápis změn čtenáře na jednom místě a promítnutí na ostatní místa,
- + automatický vznik regionálního katalogu všech typů dokumentů (i regionálních osobností),
- + podstatné ulehčení realizace půjčování výměnných souborů a provádění revizí fondů,
- + unifikace katalogizačních záznamů v rámci regionu (záznam vytváří regionální centrum),
- + celkově dlouhodobě nižší náklady na provoz REKS (centrální správa a údržba systému),
- + nižší HW náklady na stanici, v základní variantě stačí v provozu IE 5.5 a vyšší,
- + možnost vzdálené technické a uživatelské pomoci účastnické knihovně.

Nevýhody:

- závislost na okolí (dříve pouze dodávka elektřiny a popřípadě servis PC), nyní vedle toho

ještě internet, služby regionálního datového centra,
- data nejsou u nás, ale někde u někoho jiného (filozofický problém myšlení lidí),
- závislost na komunikační infrastruktuře (nejde internet, nejde knihovna!),
- nutnost zabezpečeného provozu aplikace kvůli přenosu osobních dat.

XII. Závěr

Chápeme realizaci této myšlenky jako další zásadní krok v automatizaci českých veřejných knihoven. Doufáme, že znamená průlom v automatizaci větších neprofesionálních knihoven

LITERATURA :

Žabička, Petr – Gec, Tomáš. Jak dál v automatizaci malých knihoven : úvahy o možnostech a mezích rozvoje. – Knihovny v pavučině spolupráce, Jindřichův Hradec 24.–26. června 2004. – Dostupný na World Wide Web: <http://skip.nkp.cz/valltro800/prez/Zabicka-Gec.pdf>

Vytváření oborové brány KIV

Etapa od léta roku 2004 do listopadu 2005

Projekt tvorby oborových bran.

„Je velkou a neocenitelnou výhodou, jestliže všechny knihovny v jedné zemi užívají stejný knihovnický systém.“ Tento názor zazněl v diskusi na konferenci věnované automatizaci knihoven v oblasti jihovýchodní Evropy. Před časem bychom toto tvrzení vyslechli s pochopením. Jednotnost usnadňuje spolupráci v rámci knihovnických procesů a uživatelům usnadňuje vyhledávání v informačních zdrojích.

V Česku vývoj touto cestou nešel. Respektují se jiné skutečnosti, např. že knihovny různého typu mají rozdílné potřeby a logicky si vybírají různé systémy (a v tomto rámci se pak spojují). Ani zavedení jediného systému by ostatně nevytvořilo homogenní prostředí, protože knihovníci i uživatelé pracují také s různými elektronickými zdroji na internetu a na CD, např. v rámci licencí.

V Česku tedy máme heterogenní prostředí a jednoty dosahujeme dohodami o užívaných

a představuje předstupeň k přechodu na regionální systém u malých profesionálních knihoven.

Přípravná fáze pro realizaci řešení začala na sklonku roku 2004 a vloni se začaly realizovat tři pilotní projekty se základním cílem: ověřit prvotní řešení v praxi do konce roku 2005. Na tomto základě pak oslovit další potenciální zájemce o provoz regionálního knihovnického systému.

Podrobné informace:

LAnius, s.r.o., Jiráskova 1775, 390 02 Tábor, tel./fax: 381 251 715, e-mail: info@lanius.cz, www.lanius.cz

JIŘÍ ŠILHA

standardech, jako je např. protokol Z39.50, MARC21/ UNIMARC, pravidla AACR2R, soubory autorit, Konspekt.

Pro uživatele i pro knihovní služby je přínosem nástroj k prohledávání heterogenních zdrojů (při dodržení určitých standardů) z jednoho rozhraní, jakým je Jednotná informační brána (JIB).

JIB má univerzální charakter.

V rámci různých vědních i praktických oborů ji doplňují připravované tzv. oborové brány, které budou jednotlivé instituce vytvářet koordinovaně s metodickým přispěním Národní knihovny ČR. Tyto brány budou autonomními součástmi JIB.

V r. 2004 získala Národní knihovna ČR grant na projekt *Koordinovaná tvorba oborových informačních bran pro oblast výzkumu: koordinace, hudba, knihovnictví a informatika*. Spolupracuje s Univerzitou Karlovou a projekt finančně podpořilo MŠMT. Cílem je vytvořit

metodiku koordinované tvorby oborových bran a zároveň uvést první dvě do provozu. Obě akce nelze oddělit, protože týmy pracující na oborových branách přispívají také k tvorbě obecné metodiky a zároveň ji ověřují v provozu.

Pro první dvě brány byly proto zvoleny obory, které jsou v Národní knihovně ČR rozvíjeny ve specializovaných útvech.

Oborovou bránu *Musica* připravuje hudební oddělení, oborovou bránu *KIV (Knihovnictví a informační věda)* buduje Knihovnický institut ve spolupráci s ÚISK Univerzity Karlovy. Technické zabezpečení a rozvoj všech oborových bran zajišťuje ÚVT Univerzity Karlovy.

Oborová brána KIV je připravována pro oblast knihovnictví a informační vědy. Práce zahrnuje tyto oblasti:

- Výběr a ověřování zdrojů
- Katalogizace elektronických zdrojů
- Design, uživatelské rozhraní, indexy (= fyzický tvar brány)
- Správa záznamů

Výběr zdrojů

Při výběru zdrojů není počítáno se softwarovou podporou např. typu Harvester.

Automatizovaný sběr by nebyl účelný v situaci, kdy je důležité každý zdroj intelektuálně posoudit a ty vybrané katalogizovat v bibliografické bázi. V přípravné a v nynější zkušební fázi se vyhledávání zdrojů opírá o pečlivý výběr webových sídel, ze kterých se zdroje excerpují. Po dokonalém zaběhnutí a zautomatizování postupu budou vyzkoušeny další strategie, které jsou dnes ve stadiu nápadů a úvah.

Prvním krokem bylo ujasnit si cílovou skupinu uživatelů. Brána může být užívána každým zájemcem, určena je však odborné veřejnosti – knihovníkům, informačním pracovníkům, učitelům a studentům knihovnictví a informační vědy.

Z jejich možností a potřeb ověřených v pravidelných průzkumech (v případě akademického prostředí zkušenostmi) vycházejí všechna další rozhodnutí.

V přípravné fázi od léta do konce r. 2004 byl určen **záběr brány KIV. Z obsahového hlediska** je jím jádro oboru KIV (přibližně určené kategorií 12 Konspektu). Hraniční obory jsou

zařazovány jen v případě průniku s KIV. Nenačnete tu tedy vše, co knihovnický zajímá.

Příklad: Kurz práce s internetem zařazen není. Byl by zařazen Kurz využívání internetu ve službách veřejných knihoven.

Příklad: Příručka asertivního chování zařazena není. Ale podobná příručka zaměřená na jednání s problematičtějšími čtenáři pro pracovníky ve službách knihoven by zařazena byla.

Z formálních kritérií spadají do záběru brány KIV dosažitelné a volně přístupné internetové zdroje, případně zdroje přístupné z některé spolupracující instituce v rámci licence. Vedle češtiny jsou preferovanými jazyky slovenština, angličtina a němčina, zeměpisně je sledována Evropa a hlavní anglofonní země.

Nastavení záběru brány je třeba brát jako hrubé síto. Zdroje odpovídající záběru dále procházejí jemnějším **výběrem z hlediska kritérií obsahu, formy a procesních (technických)**.

Z obsahových kritérií, která jsou nejpodstatnější, se posuzuje např. to, zda zdroj přináší vydatnou, novou, originální a ne jen povrchní nebo několikrát převzatou informaci. Z formálních kritérií často přichází ke slovu např. ověřitelnost zdroje.

S procesními kritérii (např. úplnost zdroje) jsme se ve zkušební fázi ani setkat nemohli, uvidíme, jak budou užitečná v dalších fázích práce.

V přípravné fázi byla všechna kritéria záběru brány i jemnějšího výběru zdrojů sestavena velmi podrobně.

Ve fázi zkušební, kde nyní jsme, došlo k jejich novému zvážení. V zásadě se potvrdily, ale praxe ukázala nutnost v některých případech slevit a po dohodě povolit výjimky.

Příklad: při zajímavém a jedinečném obsahu lze odpustit složitou navigaci nebo nepřitažlivý design.

Největší problémy působila poměrně křehká hranice mezi zdroji z hraničních oborů, které jsou přijatelné a nepřijatelné z hlediska záběru. Potíže někdy dělá rozlišení formy a obsahu. Přitom právě toto není případ, kdy by bylo možno souhlasit s výjimkami z pravidel.

Příklad: Bibliografie jako téma dokumentu do brány patří. Bibliografie jako forma musí být posuzována podle svého skutečného tématu.

Příklad: Je nutné bránit se tendencím zařazovat produkty knihoven (OPAC, zpravodaje, regionální publikace) bez ohledu na jejich téma.

Přestože nelze dopustit při výběru anarchii, určitá míra volnosti a tvůrčího přístupu k pravidlům se nakonec stala dalším a důležitým pravidlem.

Katalogizace

Vybrané zdroje jsou katalogizovány v bibliografické bázi. V případě KIV byla použita báze Web, která je primárně určena pro katalogizaci českých internetových zdrojů.

Ve zpracování zdrojů jsou rozdíly ve srovnání s JIB a obecné metodické problémy byly tedy nové.

Do oborových bran jsou zařazovány nejen databáze, ale i časopisy, sborníky, monografie a také analytické záznamy jednotlivých článků z časopisů a sborníků.

Zdroje jsou katalogizovány podle AACR2R ve formuláři MARC21, a to v rozsahu minimálního záznamu pro soubornou databázi. Velký důraz je kladen na věcný popis, který není zjednodušen. Samozřejmostí je ověřování údajů v bázích autorit Národní knihovny ČR.

Toto pojetí umožňuje další využívání záznamů, např. jejich předávání do jiných databází, a v podstatě nepůsobí problémy, kterých jsme se v přípravných debatách obávali. Klade však větší nároky na pracovní sílu a zvyšuje čas potřebný ke zpracování záznamů. Pro zpracování zdrojů museli být získáni zkušení katalogizátoři. Práci brigádníků nelze příliš doporučit. Také jsme rozdělili výběr a katalogizaci mezi dva specialisty, zatímco původní záměr byl ponechat oboje na jednom pracovníkovi, aby se neduplikoval proces obsahové analýzy.

Pro hrubé třídění záznamů byl zvolen Konsept. Původní metoda hodnocení fondů byla v JIB poprvé použita i k třídění a vyhledávání. Pro specializované obory, jako je KIV, bylo nutno obecný Konsept upravit, tj. zjemnit, zpodrobnit. Bylo přitom přihlédnuto k oborovému třídění, které tradičně užívá Knihovnický institut dříve ve svých kartotékách, nyní databázích. Záznamy pro KIV se v JIB identifikují s kategorií 12. V případě zdrojů z hraničních oborů bylo výjimečně povoleno použít opako-

vaný výskyt (jinak jedinečné) kategorie Konseptu, přičemž druhý výskyt má vyjádřit knihovnické hledisko.

V oblasti výběru zdrojů a katalogizace jsou práce v zásadě hotovy. Přijatá pravidla jsou nyní uplatňována ve zkušební fázi projektu a v bázi Web bylo koncem r. 2005 přibližně 350 záznamů.

Aktuálně se pracuje na dalších úkolech, které představují vytvoření vlastní brány.

Brána – design, rozhraní, rejstříky

Oborové brány vznikají a budou vznikat jako autonomní součást JIB. Uživatel do kterékoliv z nich (vždy jen do jedné) vstoupí buď z JIB, nebo přímo.

Při vstupu z JIB lze zvolit jen jednu bránu a vyhledávání mezi několika příbuznými obory bude možné z JIB.

První obrazovka výběru zdrojů k prohledávání, prohlížení rejstříků, přímého vyhledávání a zobrazení výsledků vyjde z osvědčených tvarů v JIB.

Obdobně jsme z nabídky JIB vybírali možnosti přidání služeb přes SFX.

V r. 2006 bude brána v této prvotní podobě uvedena do zkušebního provozu a na základě nových zkušeností, především připomínek uživatelů, zdokonalována a obohacována o nové služby.

Správa záznamů

Záznamy v bibliografické databázi bude třeba udržovat. V této oblasti si uvědomujeme problémy, které je třeba postupně řešit. Je také jasné, že ji nemůžeme ponechat pouze intelektuální kontrole, že v tomto případě bude naprosto nezbytné zajistit softwarovou podporu.

Tato skupina problémů je zatím záležitostí dalšího rozvoje, a tak lze jen naznačit některé okruhy problémů:

Kontrola linků, tzn. jak zachytit přesuny a odstraňování zdrojů z webu.

Kontrola změn v zařazených zdrojích.

Spolupráce při doplňování údajů věcného popisu, které nejsou dosud uvedeny v souborech autorit.

EVA BARTUŇKOVÁ
eva.bartunkova@nkp.cz

Jak se dělá z jeslí knihovna

Rekonstrukce budovy Městské knihovny v Bohumíně

Bylo nebylo... Před mnoha léty byla jedna knihovna, neměla pořádnou střechu nad hlavou, rozkouskovaná po celém městě, stále se stěhující, aby uvolnila místo někomu vhodnějšímu, získávala prostor ještě méně vyhovující. Avšak nejen v pohádkách, občas i ve skutečnosti se stávají věci, které vše v dobré obrátí. Začneme však od začátku.

Bohumínská knihovna, která si předloni připomněla 80. výročí své působnosti, procházela během těch dlouhých let vývojem, který sledoval obecný vývoj společnosti. Půjďme-li po stopách jejího umístění ve městě, začneme v jedné místnosti v prvním patře tehdejšího obecního úřadu, postupně ty místnosti vystřídáme, ocitneme se v různých bytech obecních domů, zažijeme také „Faustův dům“, kdy průtrž mračen způsobí díru ve stropě, až dospějeme k době, kterou občas nazýváme sametovou revolucí. Dosud byla jednotlivá pracoviště rozházena po městě a měl-li čtenář v jeden den v úmyslu navštívit například studovnu i oddělení pro děti, musel počítat s delší procházkou. Díky zmíněné Faustově díře bylo třeba urychleně vyřešit umístění oddělení pro děti. Shodou okolností se v letech bezprostředně následujících rodilo stále méně dětí, a tak jedna budova jeslí zela prázdnotou. To, že nakonec dům získala pro své potřeby knihovna, bylo nejen zásluhou šťastné shody náhod, ale také tehde-

šího vedení radnice. Ve stejné době došlo k tzv. decentralizaci, kdy městská knihovna přesekla „pupeční šňůru“ k okresní knihovně a město bylo postaveno před otázkou co s ní – tedy s knihovnou. Organizačně i umístěním. Panelová typizovaná budova jeslí byla určena pro potřeby knihovny (nikoli podnikatelských aktivit) a v roce 1992 se postupně všechna pracoviště sestěhovala do jedné budovy. Tím ovšem nebyl všem problémům konec. Přeměna jeslí v knihovnu prošla za minimálních úprav tak, aby provoz byl obnoven co nejdříve. Po čase logicky začaly „vyčuhovat“ nové a nové problémy. Největší nastal v létě roku 1997, kdy svou daň za povodeň musela zaplatit i bohumínská knihovna. Nepodsklepená budova byla zalita do výše přibližně jednoho metru kalnou a zapáchající vodou. Vše, co bylo v přízemí, tedy půjčovna pro dospělé a sklady, se zhroutilo. A to doslova – regály se rozklížily a knihy se ve smutných hromadách válely ve vodě. Za oběť nepadlo jen zařízení knihovny, ale po čase se objevily další problémy – křivé dveře, vzdouvající se dlažba a vypadávající okna. Musím však pravdivě přiznat, že posledně uvedený problém nebyl jen dílem povodně.

Jak to bylo dál? Nu, jak to v pohádkách bývá, vše se v dobré obrátilo. Znovu se potvrdilo, že všechno závisí na lidech. Snad svou roli sehrála i skutečnost, že knihovna je tu pro město.

Především je třeba vyzdvihnout přístup vedení města, zvláště pak odboru školství a kultury, který k realizaci rekonstrukce budovy přispěl značnou měrou. Celkovým cílem všech oprav a úprav měla být úspora tepelné energie při vytápění budovy. V roce 2003 prošlo úpravou vytápění budovy. Předloni začala 1. etapa rekonstrukce, která zahrnovala výměnu oken v prvním patře a loni byla vyměněna i v přízemí, upraven vchod do budovy, vstup do půjčovny pro dospělá a zařízeny skladové prostory. Knihovna také získala nový „kábát“ – pastelovými barvami natřenou fasádu. Celkové náklady se přiblížily k částce tří milionů korun.

Období průběžných rekonstrukcí nás přimělo k aktivitám, které v knihovnách běžné nejsou. Znalosti ze stavebnictví jsme si průběžně doplňovali, rozlišení typu izolace jsme však již museli nechat na odbornících. Základní poučení pro další stavební aktivity: je nutný *důsledný* stavební dozor. Musím rovněž vyslovit poděkování všem zúčastněným za vstřícnost při drobných architektonických úpravách, které jsme požadovali a které byly nad rámec původního projektu – např. už zmíněná vý-

měna oken. Dále šlo zejména o úpravy vstupu do budovy, vstupu do půjčovny, zazdění zbytečných dveří, které možná měly nějakou funkci pro jesle, avšak byly zdrojem zbytečného úniku tepla apod. Výsledkem všeho snažení je nejen vylepšení estetického vzhledu dříve poněkud fádni panelové budovy, ale především (aspoň v to doufáme) zlepšení kvality tepelných vlastností. Zda tomu tak opravdu bude, ukáže až čas.

Je samozřejmé, že všechny tyto rekonstrukční zásahy měly vliv také na chod knihovny. Po tři roky v určité době, většinou během letních prázdnin, musel být provoz uzavřen. To se neobešlo bez výkyvů v návštěvnosti nejen bezprostředně po dobu rekonstrukce (kdy byly k dispozici čtenářům naše městské pobočky), ale také po obnovení provozu knihovny. Současné aktivity jsou proto zaměřeny především k propagaci služeb. Ohlasy na „novou“ budovu ze strany veřejnosti jsou zatím kladné. A pokud se někomu něco nelíbí, zřejmě to neříká nám.

JANA LEPAROVÁ
leparova@knih-bohumin.cz
Foto autorka

MOZART
PRAHA
2006

V letošním roce si celý kulturní svět připomíná 250 let od narození W. A. Mozarta, jehož tvorba i životní osudy jsou neodmyslitelně spjaty také s Prahou.

K uctění skladatelova díla je připraven projekt **MOZART PRAHA 2006**, nad nímž převzali záštitu prezident České republiky Václav Klaus a primátor hlavního města Prahy Pavel Bém.

Praha i její návštěvníci tak dostanou možnost poznat nejen všechna Mozartova díla, která jsou s Prahou spojena, ale i další obdivuhodné skladby, jež zazní v uceleném koncertním a divadelním provedení. Součástí projektu je i celá řada výstav a dalších společenských akcí.

K nim náleží i výstava, která se uskuteční v Národní knihovně ČR ve dnech 1. 11.–30. 11. 2006. Nedílnou součástí tématu Mozart a Praha je i skladatelův vztah ke Klementinu, které navštívil už během svého prvního pobytu v Praze v lednu 1787. Těžištěm tzv. Mozartova památníku, který vznikl již roku 1837 a je historicky prvním „mozarteem“ na světě, je sbírka vzácných dobových opisů a tištěných vydání Mozartových skladeb. Snahou této instituce je další rozvíjení a doplňování faktografie o Mozartovi a jeho díle. Mozartovu návštěvu Klementina připomíná busta u vchodu do Zrcadlové kaple a Mozartův sál s rokokovými malbami, který ovšem není běžně přístupný veřejnosti.

Zdroj: www.mozartprague2006.com

Do čísla přispěli >

■ **Mgr. Eva Bartůňková** – NK ČR, Praha ■ **Ing. Aleš Brožek** – Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem ■ **Mgr. Jana Leparová** – Městská knihovna v Bohumíně ■ **PhDr. Jan Meier** – Městská knihovna v Broumově ■ **Ing. Jiří Mika** – Středočeská vědecká knihovna v Kladně ■ **Ing. Jiří Šilha** – Lanian, s.r.o., Tábor ■ **PhDr. Vesna Škadová** – Praha ■ **PhDr. Vladimíra Švorcová** – Středočeská vědecká knihovna v Kladně ■ **Ing. Danica Zendulková** – Centrum vědeckotechnických informací SR, Bratislava ■ **Mgr. Helena Zbudilová** – Pedagogická fakulta JČU v Českých Budějovicích

Internetové katalogy jako služba

Katalogy musejí být co nejvíce rozděleny: je nutné zvláště sestavit katalog knih, katalog časopisů a věcný katalog. Knižní tituly je třeba zase rozdělit na nové a starší. Pravopis v obou (v katalogu nových titulů i v katalogu starých titulů) by měl být podle možností odlišný. Například u nových titulů se ve slově retorca použije jedno „t“, u starých dvě „t“. Čajkovskij se u nových titulů bude psát s „Č“, u starých s „Tch“.

Umberto Eco: *Babylonský rozhovor*,
esej *Jak vést veřejnou knihovnu*

Nabídkou exemplárního odstrašujícího příkladu zavedla „Aplikovaná murphologie“ Umberto Eca čtenáře přímo k jádru problematiky knihovních katalogů. Můžeme se proto začít věnovat teorii.

Co rozumíme pod pojmem katalog? Filozofický slovník ho definuje jako seznam literatury uchovávané v knihovně, vytvořený podle určitého plánu a podle stanovených pravidel v souladu s nejnovějšími úkoly šíření literatury. Jeho aktuální vzhled ve většině knihoven poznamenal vývoj v oblasti informačních technologií. Klasický lístkový katalog byl nahrazen elektronickým. Čtenář se už v mnoha knihovnách nemusí probírat zásuvkami s katalogizačními lístky, rozlišovat jmenné a věcné třídění. Stačí si sednout k počítači nebo požádat o tuto činnost knihovníka – konzultanta. Využíváme OPAC (Online Public Access Catalog), počítačový katalog knih a dalších knihovnických dokumentů. Synonymem je pojem online katalog. Skládá se z množství bibliografických záznamů ve formátu srozumitelném počítači (machine-readable format). Internet však v minulém desetiletí přinesl další rozvoj katalogů. Hitem se stal WebPAC (i WebOPAC). Je to OPAC, který užívá grafické uživatelské rozhraní přístupné na internetu (přes službu World Wide Web).

Jde o katalog vystavený na internetu, přístupný čtenářům v kteroukoli denní i noční hodinu z domova, internetové kavárny, z praco-

viště či ze školy, obsahující často navíc možnost rezervace žádaných titulů přímo přes internet. Uvedenou službu ocení především čtenáři těch knihoven, kde se na doručení knih ze skladu musí několik hodin či dnů čekat. Čtenář si ušetří cestu do knihovny kvůli objednavce v online katalogu jiné knihovny. Všechno je to pěkné a užitečné, ale má to i odvrácenou stranu.

Online katalogy jsou v knihovnické obci rozebírány ze všech možných hledisek. Diskutuje se o katalogizačních pravidlech, výměnných formátech a normách týkajících se bibliografického záznamu, o různých softwarových řešeních a hardwarových či systémových předpokladech a o finančních nákladech na přístupné fondy. Často však zapomínáme na to, že knihovní katalog je v první řadě službou, zapomínáme na čtenáře, uživatele služeb knihovny, pro kterého je určen.

Při úvaze o uživatelské přijatelnosti internetového katalogu je třeba v první řadě vycházet z možností a vlastností internetu jako takového a ze schopností a zručnosti s ním pracovat, kterou u uživatele předpokládáme. Sledováním statistik uvádějících, kolik procent obyvatel umí s internetem pracovat a skutečně s ním pracuje, se každý rok dovidáme vyšší čísla. V poslední době se k užívání internetu hlásila asi čtvrtina obyvatel Slovenska. Avšak kolik z nich je opravdu schopno katalogy bez problémů užívat?

Jistě, čtenářské zázemí vědeckých a akademických knihoven se skládá převážně z mladších lidí, studentů či vysokoškolsky nebo alespoň středoškolsky vzdělaných, ze čtenářů větších měst, kde je počítačová gramotnost do jisté míry rozšířená. Ale má každý uživatel internetu v malíku například Boolovu algebru, která je nevyhnutelnou podmínkou úspěšného prohledávání online katalogů? Anebo se za uživatele internetu považuje i ten, kdo si jen občas přečte denní tisk a problém mu dělá i vyplnění jednoduchého online formuláře nebo pročtení elektronické pošty s přílohou? Dokáže takový méně

zručný čtenář – uživatel internetu například vyplnit a odeslat žádanku nebo si vyžádat přístupové heslo na online přístup k rezervaci, jak to některé knihovny žádají před prvním internetovým objednávkou publikací?

Skutečné schopnosti práce s internetem by asi u určité části čtenářů nemile překvapily. A to ještě nezmiňuji veřejné knihovny, které mají mnohem širší čtenářskou obec než vědecké, akademické či odborné speciální knihovny.

První předpoklad práce – internetová gramotnost – se dá dosáhnout vyškolením či zkušenostmi s výpočetní technikou, resp. s internetem, které budou v celospolečenském měřítku růst přímo úměrně rozsahu a významu agend zpřístupněných a provozovaných online (obchod, bankovníctví, kontakt s úřady atd.).

Zastavme se však i při dalším z předpokladů, kterým je zvládnutí knihovní či spíše odborné knihovnické problematiky. Ví čtenář, co znamená například pojmy jako MDT, ISBN, druh dokumentu či různé tematické zařizování, umí se v nich rychle a správně orientovat? Uvědomuje si rozdíl mezi signaturou a přírůstkovým číslem, rozezná vůbec signatury hledaných titulů?

Nejpoužívanějšími vyhledávacími kritérii jsou jednoznačně: název díla, autor, klíčová slova, případně ještě rok vydání. Z tohoto pohledu jsou naše online katalogy s kompletními bibliografickými údaji o titulu a s množstvím vyhledávacích kritérií příliš složité. Důsledně jsme přizpůsobili internetové prezentace našich fondů zásadám knihovnické a informační vědy. Nezapomněli jsme však, že náš čtenář nuance knihovnictví neovládá a množství detailů ho zbytečně zdržuje nebo i odradí? Dostali jsme se k otázce přístupu ke katalogům knihoven.

Přístup ke katalogu (a nejen k němu) by měl být co nejjednodušší. Na tomto místě by se dalo diskutovat o přehlednosti a srozumitelnosti internetových stránek všeobecně, nejen těch, které se týkají knihoven a jejich katalogů. Existuje tady více problémů: žádný software nepožaduje, aby k oknu na zadávání vyhledávacího řetězce bylo nutné z hlavní stránky proklikat až tři hierarchické úrovně, stačí jedna, v horším případě dvě. Heslo na přístup do katalogu pro čtenáře by se také nemuselo požadovat ihned na začátku práce, ale až při rez-

vaci či výpůjčce. I neregistrovaný zájemce o obsah fondu by měl mít možnost vidět, zda je kniha k dispozici, anebo zda je půjčená. Nabídka různých typů vyhledávání je také sice užitečná, ale nemusela by být příliš „na očích“. Prohlédneme si například jednoduchý a přehledný, ba až strohý design vyhledávače Google, který může inspirovat tvůrce každého katalogu.

Pozastavme se i u správnosti a aktuálnosti vystavených záznamů. Není pochyb o tom, že když například zkatalogizujeme a vystavíme titul s překlepem ve jméne autorů, pak ho čtenář v online katalogu pomocí vyhledávání podle autora nenajde. Nenajde ho ani zapíšeme-li ho tak, že ho knihovní program zatřídí podle křestního jména. Jestliže předpokládáme, že čtenář bude při vyhledávání preferovat klíčová slova, musíme jich ke každému záznamu vytvořit co nejvíce. K potřebě aktuálnosti katalogu uvedme jen známou skutečnost, že o novinky mají čtenáři obvykle největší zájem.

Dalším hlediskem jsou různé technicko-„ergonomické“ otázky práce s katalogem. Z technických jde především o kvalitu připojení. Jednoduše řečeno, většina uživatelů se nebude namáhat s prohledáváním složité struktury stránek hlavně tehdy, když se mu každá nově otevřená stránka „natahuje“ dlouhý čas. Tady se logicky nabízí, aby každý portál či internetová prezentace obsahovaly mapu stránek. Ale přehlednou a výstižnou: takovou, kde názvy odpovídají obsahu uvedených položek.

Do oblasti „ergonomických“ otázek práce s internetovými katalogy zahrneme aspekty, které souhrnně nazýváme lidský faktor. A to včetně takových vlastností jako jsou netrpělivost, povrchnost při studiu materiálů vystavených na internetu či neochota studovat rozsáhlé návody k obsluze a učit se nové a složité pracovní postupy. Inspiraci tvůrcům katalogů by mohla poskytnout vědní disciplína zabývající se účinností reklamy. Správně vytvořená reklama nám bez ohledu na to, zda to chceme, nebo ne, proniká až „pod kůži“. I při vystavování katalogu knihovny třeba „vypíchnout“ to, co je nejdůležitější. Zřejmě půjde především o link z hlavní stránky knihovny na katalog, základní zásady práce či pomůcku. Pomůcka by měla být výstižná, stručná a hlavně vždy na dosah, a ne schovaná pod malou ikonou v rohu

obrazovky. Čili pod „ergonomií“ internetového katalogu budeme rozumět uživatelskou přijatelnost, přehlednost, čitelnost nejen vyhledaných dat, ale i souvisejících internetových stránek.

Další vývoj v oblasti online katalogů nikoho nenechá spát na vavřínech. V zahraničí už vznikají první katalogy typu IPAC (Image Public Access Catalog). Jde o katalog obohacený o obrazovou přílohu, například titulní stranu dokumentu. A určitě to nebude poslední novinka v knihovnických prezentacích.

LITERATURA:

- FILIT – Otvorená filozofická encyklopédia. Dostupná na <http://danka.ii.fmph.uniba.sk/~kravcik/filit/>
- ODLS – Online Dictionary of Library and Information Science. Dostupná na <http://www.wcsu.edu/library/odls.html>
- ZENDULKOVÁ, Danica: Internetový katalóg: cesta zarúbaná? In: *Bulletin SAK*, roč. 11, 2003, č. 4, s. 14–20.

Konference Kultura a strukturální fondy

Velké pozornosti odborné veřejnosti se v předvánočním čase těšila jednodenní konference Kultura a strukturální fondy, která se konala 9. prosince 2005 v Malém sále Pražského kongresového centra. Uspořádal ji Institut umění Divadelního ústavu za podpory Ministerstva kultury ČR a účastníci se dozvěděli mnoho rad i praktických zkušeností jak získat prostředky z EU na projekty v oblasti kultury. Na konferenci vystoupili zástupci některých ministerstev, představitelé řídicích a realizačních pracovišť jednotlivých programů a iniciativ a organizátoři úspěšných projektů.

Dopolední blok moderovala Eva Žáková z Institutu umění Divadelního ústavu a byl zaměřen na prezentaci současných možností využití strukturálních fondů v oblasti kultury a na prezentaci úspěšných projektů.

Miroslav Daněk z odboru Rámce podpory Společnosti Ministerstva pro místní rozvoj ČR poskytl úvod do problematiky strukturálních fondů a informoval o současném a budoucím programovacím období. Beáta Majdišová, předsedkyně správní rady Nadace českého kubismu, prezentovala ve vystoupení jeden z úspěšných projektů *Vybudování galerie kubistického designu a Muzea Josefa Gočára v Bauerově vile v Libodřicích*. Tomáš Froyda, tajemník mezinárodního festivalu Divadlo, prezentoval další úspěšný projekt *Divadlo Open Air v Plzni*. Šárka Kašpárková, ředitelka Knihovny Kroměřížska, zastupovala oblast knihovnictví a představila projekt *Centrum celoživotního učení*. Hana Krejčí, projektová manažerka JAMU v Brně, představila dva projekty *Kvalitativní rozvoj studijního programu cestov. spolupráce s profesionálními uměleckými tělesy a Další vzdělávání v oblasti dramatického a hudebního vzdělávání*.

Odpoledne bylo věnováno novému programovacímu období strukturálních fondů 2007–2013 a budoucím možnostem využití strukturálních fondů v oblasti kultury. Moderovala jej Marta Smolíková z výzkumného, informačního a vzdělávacího centra pro kulturu ProCulture.

Umberto Eco napsal svůj v úvodu citovaný esej o knihovně v roce 1981, kdy se o výpočetní technice v knihovně nikomu ani nezdálo. Kdoví, jak by zhodnotil internetové katalogy, kdyby esej psal dnes?

DANICA ZENDULKOVÁ
danica@tbb5cvytsr.sk

Článek přetiskujeme s laskavým svolením autorky a redakce časopisu *IT lib Informačně technologie a knižnice*, č. 2/2004, s. 35–36

Překlad -ova-

Vybrané překlady ze španělské a hispanoamerické literatury za rok 2004

3. část

Peruánskou literaturu v překladech zastupuje především romanopisec, dramatik a esejista **Mario Vargas Llosa** (*1936 Arequipa), představitel nového hispanoamerického románu 60. a 70. let 20. století. V nakladatelství Mladá fronta byl v r. 2004 vydán jeho román *Tetička Julie a zneužitý génius* (1977, Tia Julia y el escribidor) v překladu Libuše Prokopové (322 s.). Celkově se jedná o druhé vydání, první pochází z roku 1984 (přeložila L. Prokopová, nakladatelství Odeon, 335 s.). Román obsahuje autobiografické i autoparodické prvky. Vychází ze skutečnosti, že se autor ve věku osmnácti let oženil přes nesouhlas vlastní rodiny se ženou zemřelého strýce, o mnoho starší tetičkou Julii. Román měl velký úspěch, stal se předlohou televizního seriálu natočeného kolumbijskou televizí. Román popisuje milostný příběh mladého Vargáska, který se prolíná s fiktivními rozhlasovými seriály spisovatele Pedra Camacha, jenž je vypravěčovým kolegou z rádia. Jedná se o barvitě historicky humorně líčící všemožné katastrofy lidského života (zločiny, incesty, šílenství...), které se odehrávají v Limě 50. let 20. století. V závěru románu se obě vypravěčské linie spojují.

Dílo *Tetička Julie a zneužitý génius* není jen románem o lásce s překážkami a šťastným koncem, ale – a možná především – románem o psaní. „O psaní jako prostředku obživy a psaní jako náplni života; o psaní jako posedlosti a psaní jako zábavě; o psaní jako úniku ze skutečnosti a psaní jako nástroji utváření nové skutečnosti; o psaní, které člověku dává zapomenout na zlobu, neúspěch, stáří, smrt a psaní, které je přemáhá“ (Hedvika Vydrová, doslov, 1. vydání, s. 335).

Vargas Llosa je uznávaným hispanoamerickým spisovatelem, členem Španělské královské akademie (1994) a nositelem Cervantesovy ceny (v témže roce).

V edičním plánu nakladatelství Mladá fronta pro rok 2004 byly uvedeny tyto tituly Vargase Llosy: reedice románů *Zelený dům* (1966, La

casa verde; č. 1981, překlad: Vladimír Medek, Odeon, 453 s.); *Město a psi* (1963, La ciudad y los perros; č. 1966, překlad: Miloš Veselý, Odeon, 293 s.) a první české vydání autorova předposledního románu *Slavnost Kozla* (2002, La fiesta del chivo). Román *Zelený dům* pojednává o osudech Peruánců v tajemném zeleném domě v Piure, v pralese, v misijních stanicích, indiánských osadách i na peruánském pobřeží (překlad Vladimír Medek, cca 380 s.). Další román *Město a psi* zachycuje neidyllické dospívání chlapců ve vojenském gymnáziu Leoncia Prada v Limě. Dílo *Slavnost Kozla* je mnohvrstevným příběhem dominikánského diktátora Rafaela Leonidase Trujilla, řečeného Kozel (překlad Petr Zavadil, cca 460 s.).

Dílo argentinského prozaika, básníka, esejisty a publicisty **Julia Cortáзара** (1914 Bruse – 1984 Paříž) není pro českého čtenáře neznámé. Nakladatelství Mladá fronta vydalo v roce 2004 k 90. výročí autorova narození a 20. výročí jeho úmrtí autorovu slavnou sbírku povídek *Příběhy o kronopech a fámách* (1962, Historias de cronopios y de famas) v českém překladu Lady Hazaiové (148 s.). Tato sbírka minipříběhů, anekdot, slovních hříček, fantastických her a surrealistických textů s výstředními postavami patří mezi Cortázarova nejslavnější díla. Je členěna do čtyř oddílů (Příručka návodu, Podivné kratochvíle, Tvůrčí materiál a Příběhy o kronopech a fámách). I v této sbírce se Cortázar zabývá běžnými každodenními činnostmi jako je chůze do schodů, či smrkání. Autor nám radí, jak máme plakat, mít strach, natáhnout si hodinky, hubit mravence v Římě apod. V poslední části, nazvané stejně jako celá sbírka, vypráví o zvláštních bytostech, které jsou neskutečné, ale žijí v reálném světě a chovají se jako lidé. Kronopové a fámové spolu soupeří. Fámové jsou praktičtí a zodpovědní a naopak kronopové jsou prezentováni jako bytosti „neuspořádané a vlašné“, které nemají pevné zásady. Jsou „to zelené

vlhké cosi“ a ztělesňují především snílky a bohémy.

První vydání některých povídek z této sbírky vyšlo v překladu zesnulého hispanisty Kamila Uhlíře v časopise Světová literatura 1 v roce 1991 (s. 4–29) pod názvem Příběhy o kronopech a zvěstech. Rukopis překladu této sbírky se nacházel od 60. let minulého století v archivu Odeonu, ale k jeho uveřejnění nedošlo v důsledku známých dobových okolností.

Česká nakladatelství plánovala v roce 2004 vydání těchto titulů: José Gorostiza – *Nekonečná smrt*; Ramón Gómez de la Serna – *Malý povyk pro velké věci*; Jorge Luis Borges – *Ars poetica*; Maruja Torresová – *Dokud jsem naživu*; Julio Cortázar – *Nebe, peklo, ráj*; Jorge Zúñiga Pavlov – *Stěhování a další pochyby*.

Pro informaci přikládám stručný výčet některých nejvýznamnějších českých autorů (popř. autorů narozených v Čechách) a jejich děl, která byla v rozmezí od osmdesátých let minulého století do současnosti přeložena do španělštiny a vydána přímo ve Španělsku, kde se v posledních letech objevují díla vydávaná v rámci cyklu literatury střední a východní Evropy:

Karel Čapek:

- *Devatero pohádek a ještě jedna od Josefa Čapka jako přívazek* (Nueve cuentos y uno de propina de Josef Čapek), Siruela 1993, 2003
- *RUR: Továrna na absolutno* (RUR: La fábrica de absoluto), Minotauro 2003
- *Válka s mloky* (La guerra de salamandra), Proa 1998, Gigamesh 2003

Jaroslav Durych:

- *Rekvie* (Requiem), Ed.del Oriente y del Mediterráneo 2000

Jaroslav Hašek:

- *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války* (Las aventuras del valeroso soldado Schwejk, t. I, II), Destino 2003, 2004

Bohumil Hrabal:

- *Obsluhoval jsem anglického krále* (Yo he servido al rey de Inglaterra) Destino 2003, 2004
- *Ostře sledované vlaky* (Trenes rigurosamente vigilados), Península 1997, 2000
- *Pábitelé* (Los palabrastas), Destino 1997
- *Příliš hlučná samota* (Una soledad demasiado ruidosa), Destino 2001

- *Taneční hodiny pro starší a pokročilé* (Lecciones de baile para mayores), ... 2003

Franz Kafka:

- *Amerika* – též *Nezvěstný* (América – El desaparecido), Alianza 1997, Proa 1999, Catedra 2000, Valdemar 2001, Galaxia 2003
- *Čínská zeď* (La muralla china), Alianza 1999
- *Deníky 1910–1923* (Diarios 1910–1923), Tusquets 1995
- *Dopis otci* (Carta al padre), Anahuac 1999, Galaxia 2003
- *Dopisy Mileně* (Cartas a Milena), Alianza 1999
- *Ortel* (La condena), Alianza 1996
- *Proces* (El proceso), Catedra 1989, Proa 1999, Valdemar 2000, EDAF 2001, Galaxia 2002, Debolsillo 2003, Errepar 2003
- *Proměna* (La metamorfosis), Catedra 1985, Edhasa 1987, Alianza 1996, Vicens Vives 1997, Espasa – Calpe 1999, Galaxia 1999, Escolares 2000, Errepar 2000, Alba 2000, Andrés Bello 2001
- *Zámek* (El castillo), Catedra 1997, Valdemar 2001, Abraxas 2003

Egon Erwin Kisch:

- *Z pražských uliček a nocí* (De calles y noches de Praga), Minuscula 2002

Pavel Kohout:

- *Hvězdná hodina vrahů* (La hora estelar de los asesinos), Alianza 2002, 2004

Milan Kundera:

- *Identita* (La identidad), Tusquets 2001
- *Ignorance* (La ignorancia), Tusquets 2000, 2003
- *Jakub a jeho pán* (Jacques y su amo), Tusquets 1986
- *Knih smíchu a zapomnění* (El libro de la risa y el olvido), Seix Barral 2000
- *Nesmrtelnost* (La inmortalidad), Tusquets 1990
- *Nesnesitelná lehkost bytí* (La insoportable levedad del ser), Tusquets 1987, 1993
- *Pomalost* (La lentitud), Tusquets 1995, 1999
- *Směšné lásky* (El libro de amores ridículos), Tusquets 1988, 1996
- *Umění románu* (El arte de la novela), Tusquets 1987, 2000
- *Ztracené testamenty* (Los testamentos traicionados), Tusquets 1994, 2003
- *Žert* (La broma), Seix Barral 2001, 2002
- *Život je jinde* (La vida está en otra parte), Seix Barral 1997, 2001

Rainer Maria Rilke:

- *Duinské elegie* (Elegías de Duino: Los sonetos de Orfeo), Cátedra 1987, Espiral Maior 2001
- *Zápisky Malta Lauridse Brigga* (Los apuntes de Malte Laurids Bridge), Alianza 2000
- *Závět* (El testamento), Alianza 2002

Jaroslav Seifert:

- *Všecky krásy světa* (Toda la belleza del mundo), Seix Barral 2002

Josef Škvorecký:

- *Příběh inženýra lidských duší* (El ingeniero de almas), Circe Ediciones 1988

Václav Havel:

- *Antikódy* (Anticodis), Tabelaia 2003
- *Dopisy Olze* (Cartas a Olga), Galaxia 2000

- *Largo desolato* (Largo desolato y otras obras), Galaxia 1997

Španělsko je jedna z překladatelských velmocí (v pořadí pátá na světě a po Velké Británii a Německu třetí v Evropě). V roce 2005 proběhly ve Španělsku oslavy 400. výročí vydání prvního dílu světově proslulého Cervantesova románu *Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha* (El ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha) a uplynulo 100 let od úmrtí známého španělského romanopisce, kritika a básníka Juana Valery (1824–1905).

HELENA ZBUDILOVÁ

zbudil@pf.jcu.cz

POUŽITÁ LITERATURA:

- Kol. pod vedením Eduarda Hodouška: *Slovník spisovatelů Španělska a Portugalska*, Libri, Praha 1999
- Kol. pod vedením Eduarda Hodouška: *Slovník spisovatelů Latinské Ameriky*, Libri, Praha 1996
- BREGANTE, Jesús: *Diccionario Espasa – Literatura Española*, Espasa Calpe, Madrid 2003
- BĚLIČ, Oldřich – FORBELSKÝ, Josef: *Dějiny španělské literatury*, SPN, Praha 1984
- FORBELSKÝ, Josef: *Španělská literatura 20. století*, Karolinum, Praha 1999
- OVIEDO, José Miguel: *Historia de la literatura hispanoamericana (4. De Borges al presente)*, Alianza, Madrid 2002
- HOUSKOVÁ, Anna: *Imagince Hispánské Ameriky (Hispanoamerická kulturní identita v esejích a v románech)*, Torst, Praha 1998
- ALCHAZIDU, Athena – SINUSÍA, Yolanda Pérez – GONZÁLEZ, Paula Gómez: *Esbozo de la Historia de la Literatura Española*, AP, Brno 2004
- Kritiky a recenze – literární týdeník, revue a měsíčníky

Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2005

Ve dnech 30. listopadu a 1. prosince 2005 se konal již šestý ročník konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2005. Program byl tradičně zaměřen na problematiku spolupráce archivů, knihoven, muzeí, galerií a památkové péče při využívání informačních technologií pro ochranu a zpřístupnění kulturního dědictví.

Jednání probíhalo v konferenčním sále Národního archivu v Praze a na jeho zorganizování se podílely Svaz knihovníků a informačních pracovníků, Národní archiv, Národní knihovna ČR a Národní technické muzeum. Vzhledem k tomu, že s jednotlivými příspěvky mají zájemci možnost se seznámit na webové adrese <http://skip.nkp.cz/akcArch05.htm>, kde jsou

k dispozici prezentace ke stažení, omezíme se na telegrafické informace.

Příspěvek *Zuzany Bauerové* z Ministerstva kultury ČR o plánech Evropské komise pro paměťové instituce na společnou Evropskou digitální knihovnu přednesla Marcela Straková. *Eva Marvanová* z Národní knihovny ČR informovala podrobněji o portálu Evropská knihovna, který byl od 1. 2. 2005 rozšířen o modul pro zprostředkování online zdrojů, a o projektu TELME-MOR. *Zuzanu Bauerovou* z Ministerstva kultury ČR v jejím druhém příspěvku Evropské projekty digitalizace – MinervaPlus a MichaelPlus zastoupila tentokrát *Romana Křížová* z firmy Cross Czech, a.s., která poté navázala svou vlastní prezentací, v níž informovala o poradenském a informačním portálu vy-

tvoreném ve spolupráci s Úřadem vlády týkajícím se finančních zdrojů Evropského společenství a zemí EHP na podporu regionálního rozvoje a mezinárodní spolupráce <http://www.peogramy.eu.cz>. *Martin Hirschal* z Ministerstva informatiky ČR hovořil o možnosti využití programu eContentPlus pro zpřístupnění kulturního dědictví a upozornil na informace v sekci Evropská unie – programy na stránkách ministerstva <http://www.micr.cz>. Následovala informace *Miroslava Resslerera* z Národní knihovny ČR o závěrečné etapě koordinační akce CALIMERA a jejich nejdůležitějších výstupech. Dopolední blok uzavřela *Marcela Straková* z Ministerstva kultury ČR, která představila Evropskou skupinu pro muzejní statistiku EGMUS <http://www.digital-sepia.de/egmus/>.

Odpolední část zahájila *Adéla Faladová* z Ministerstva kultury ČR novinkami, které by měla přinést novela autorského zákona pro knihovny, archivy a muzea. Zajímavý příspěvek autorů *Tomáše Kaliny* a *Miroslava Kunta* z Národního archivu se týkal elektronických dokumentů a jejich uchování z hlediska nového archivního zákona. *Stanislav Psohlavec* z Aip Beroun vystoupil v odpoledním bloku dvakrát a informoval o zkušenostech s dvouletým provozem projektu Manuscriptorium <http://www.manuscriptorium.com>; <http://www.memoria.cz> a posléze o intenzivní digitalizaci nejen pro Google. Odpoledne vystoupili dva zahraniční účastníci ze Slovenska. *Martina Orosová* z Archivu Pamiatkového úradu SR seznámila s jejich archivním informačním systémem <http://www.pamiatky.sk> a *Ján Jurkovič* ze Slovenského národního muzea se podělil o zkušenosti s implementací programu Centrální evidence muzejních sbírkových předmětů CEMUZ v muzeích na Slovensku.

Úvod druhého jednacího dne patřil generálnímu řediteli Slovenskej národnej knižnice v *Martine Dušanovej Katuščákové*. Ve svém příspěvku se zmínil o oborové a institucionální izolaci knihoven, muzeí, galerií a archivů, která pramení ze snahy zachovat si individualitu, byť je v rozporu s nezpochybnitelnou potřebou informační integrace. Ze standardů, jež mohou k integraci přispět, pak uvedl sémantický model CIDOC CRM a pravidla pro katalogizaci kulturních objektů CCO. *Jindřich Vobora* z LSE Integration se zaměřil na technologii, jež vzbuzuje mezi knihovníky aktuálně zájem a je známá pod zkratkou RFID – radio frekvenční identifikace. Vystoupení zástupce Archivu hlavního města Prahy *Tomáše Dvořáka* vyvolalo kritickou diskuzi na téma dodržování standardů. Internetový průvodce po fondech a sbírkách Archivu hlavního města Prahy, jež Dvořák představil, však

zaslouží spíše pozornost a zájem ze strany potenciálních uživatelů. *Naděžda Andrejčíková* z firmy Cosmotron, známé jako dodavatel knihovního systému Advanced Rapid Library, se tentokrát věnovala problematice autorit a jejich významu pro zpracování muzejních sbírek. Tím otevřela prostor pro správce národních autorit České republiky *Zdeňka Bartla*, který na sérii grafů ukázal přínos již zavedeného projektu Kooperativní tvorba a využívání souboru národních autorit a představil nový projekt Národní autority a jejich aplikace v prostředí muzeí a galerií.

O modelu CIDOC CRM, o němž se zmínil v úvodní přednášce *Dušan Katuščák*, pohovořil podrobněji *Zdeněk Lenhart* z Metodického centra pro informační technologie v muzejnictví (Moravské zemské muzeum v Brně). Způsob použití tohoto objektově orientovaného nástroje ukázal na příkladu popisu (dokumentace) sochy svatého Václava v Praze, vytvořené v letech 1893–1913 J. V. Myslbekem a restaurované 2004–2005 A. Šumberou – všechny tyto skutečnosti lze pomocí CIDOC CRM zaznamenat. Zajímavé využití volně dostupného souboru nástrojů projektu TimeMap <http://www.tomemap.net> pro vyhledávání digitalizovaných map a starých tisků z fondu Moravské zemské knihovny prezentoval *Petr Přidal* z Fakulty informatiky Masarykovy univerzity v Brně.

Technologii RETROKON jako nástroj pro digitalizaci a zpřístupnění katalogů není knihovníkům již třeba příliš představovat. Přednáška, kterou na toto téma připravili *Bohdana Stoklasová* a *Miroslav Bareš* a kterou praktickými zkušenostmi doplnil *Ivo Brožek*, mířila tedy spíše k zástupcům ostatních institucí, kde může tato technologie najít další uplatnění. Významné digitalizační pracoviště vzniklo v Knihovně Akademie věd ČR. Zabývá se projektem Digitální knihovny AV ČR a podílí se na vývoji systému Kramarius. O obou těchto jeho aktivitách pohovořil *Martin Lhoták*. V digitálních knihovnách potřebujeme nástroje pro popis objektů, jejich přenos a využití, jinými slovy – metadata, protokoly a formáty. Zabýval se jimi příspěvek *Martina Vojnara* z Vědecké knihovny v Olomouci nazvaný Standardy digitálních knihoven – nové zkratky.

Na závěr představila *Bohdana Stoklasová* za kolektiv pracovníků z Národní knihovny ČR Koncepti trvalého uchování knihovních sbírek tradičních i elektronických dokumentů v knihovnách ČR do roku 2010. V souvislosti s možností realizace této koncepce (včetně možností finančního zabezpečení) položila otázku: Co nabídne Česká republika do připravované Evropské digitální knihovny?

JÍŘÍ MIKA – VLADIMÍRA ŠVORCOVÁ

mika@svkkl.cz, svorcova@svkkl.cz

Z KNIHOVEN...

Ohlédnutí za literárními besedami roku 2005

Masarykova veřejná knihovna ve Vsetíně kromě klasických knihovnických služeb nabízí, zpravidla ve čtvrtek, celou řadu večerních akcí a besed. Vsetínská veřejnost se mohla setkat s cestovateli, kteří přiblížili život a zážitky z různých koutů světa, s lidovými řemeslníky a umělci z našeho regionu a samozřejmě se známými i začínajícími literáty, jak prozaiky, tak básníky či básníčkami.

A právě cyklu besed Literatura na prahu nového století, které finančně podpořilo MK ČR, chceme věnovat naše ohlédnutí a nabídnout ucelený přehled, kdo v uplynulém roce zavítal do vsetínských knihoven.

Většinu literárních setkání moderoval valašský rodák, spolupracovník knihovny, šéfredaktor časopisu Texty, literární kritik a básník Pavel Kotrla.

Již v lednu jsme se setkali s ostravským básníkem a autorem několika oceněných básnických sbírek **Petrem Hruškou**. V únoru s námi besedovali dva literáti. Nejprve pozvání přijal autor knihy *Zlínský kraj – genius loci* **Jaroslav Vencálek**. V závěru měsíce pak o sobě i o své práci hovořil básník **Vojtěch Kučera**, zakladatel časopisu

Wales. S novinářem, překladatelem, polonistou, redaktorem kulturního a politického časopisu Listy **Václavem Burianem** jsme besedovali v březnu. V dubnu do našeho města zavítal básník **Jaroslav Erik Frič**, který se s námi podělil o své zkušenosti s prací ve svém nakladatelství Vetus Via, v časopise Box a o zajímavé okamžiky prožité se svými přáteli. V rámci Literárního května nakladatelství Mladé fronty představilo své autory **Jiřího Kolečka**, **Jaroslava Veise** a **Janu Červenkovou**. Zajímavý večer jsme připravili v říjnu. Měli jsme možnost osobně se setkat s básníkem, organizátorem literárních setkání a festivalů (Bítov, Mezinárodní festival poezie, Loď literátů), vydavatelem knih řady českých autorů (M. Vieg, A. Bajaja, J. Kratochvíl) a v té době ještě i majitelem známého nakladatelství Petrov, **Martinem Pluháčkem**. Jen o čtrnáct dnů později jsme se seznámili s mladými autory, kteří pocházejí z Valašska – **Marií Štastnou**, valašskomeziříčskou básníčkou, držitelkou Ortenovy ceny a vsetínským básníkem **Jakubem Chrobákem**. První listopadový čtvrtek patřil básničce **Boženě Správcové**. Je redaktor-

kou časopisů Tvar a Postmoderní revue a za své básně byla v roce 1996 oceněna Cenou Jiřího Orteny. Své nové knihy nám v listopadu také přišli představit tvůrci známé zlínské poetické revue Psi víno, básník a výtvarník **Jaroslav Kovanda** a básník a historik **Petr Odehnal**. Cyklus literárních besed pro rok 2005 jsme uzavřeli v prosinci besedou s básníkem a publicistou **Luborem Kasalem**, který přijal pozvání a přijel na vyhlášení výsledků literární soutěže v próze a poezii Talent ze šuplíku 3.

Co dodat k tomuto úctyhodnému seznamu? Snad jen, že nic nevyváží možnost osobního setkání se současnými literáty, že poslouchat se při autorském čtení do veršů či úryvků z povídek a prozaických děl patří k zážitkům, které stojí za to.

I v roce 2006 chceme literárními večery posílit rozvoj čtenářství a propagaci české literatury u vsetínských veřejností v rámci komunitních aktivit Masarykovy veřejné knihovny ve Vsetíně.

MARIE POKORNÁ
– HANA PEKÁRKOVÁ
mpokorna@mvk.cz
hpekarkova@mvk.cz

Spolupráce se školami se Knihovně města Plzně vyplácí

Obvodní knihovna Lochotín, pobočka Knihovny města Plzně, sídlí již pěknou řádku let ve vlastní budově v blízkosti nákupního střediska Penny Market v košutecké části největšího plzeňského sídliště.

Cestu do ní si již jistě našel téměř každý obyvatel Severního předměstí Plzně, který má rád nejen kvalitní četbu, ale zajímají jej všechny novinky v denním tisku a časopisech a chce se neustále vzdělávat.

Velmi častými a početnými návštěvníky knihovny jsou žáci a učitelé blízké 4. základní školy v Kralovické ulici, která se nachází jen kousek od knihovny. Díky naučným lekcím, které knihovna po-

řádá pro třídní kolektivy a kterých 4. základní škola beze zbytku a často využívá, vědí žáci a učitelé této školy o knihovně a knihovna o nich. Spolupráce obou institucí se tedy přímo nabízí.

„Velmi úzce jsme začali spolupracovat s některými učiteli zmíněné základní školy. Její žáci nám pomáhají při pořádaných akcích, učitelé zapojují své třídní kolektivy do všech našich soutěží, zábavných a výtvarných akcí a mají o činnost knihovny již dopředu velký zájem,“ přibližuje spolupráci knihovny a 4. ZŠ vedoucí Obvodní knihovny Lochotín Mgr. Dagmar Blažková. „Žáci školy se svými třídními učiteli, češtináři, dějepisci či zeměpisáři pravidelně a rádi navštěvují naše lekce, které zábavnou formou skládají práci knihovnic, knižní skladbu i ostatní informačně-vzdělávací činnosti, jež naše knihovna nabízí. Žáci se k nám obratem hlásí

za řádné čtenáře a vyhledávají a nalézají zde vše potřebné do rozšíření školní výuky. V neposlední řadě patří náš dík 4. ZŠ za trvalou výzdobu vstupních prostor knihovny a chodby se schodištěm, které jsou výtvarně velmi hezky řešeny. Nelze nepřipomenout ani spolupráci s dětmi z Ústavu sociální péče Nováček v Rabštejské ulici, které se s velkým nadšením účastní zejména našich tematických výtvarných soutěží a velmi rády navštěvují naše besedy v knihovně. Dobrou spolupráci máme i se Speciální školou se zaměřením na respirační choroby v Manětínské ulici.“

Knihovnice Obvodní knihovny Lochotín nazývají žáky 4. ZŠ „svými čtenáři“. Jejich přínos a velmi ochotná spolupráce s dětmi i učiteli je pro knihovnu dnes již nepostradatelná. Z malých žáčků, z nichž někteří vidí knihovnu

poprvé v životě právě při účasti na zmíněné seznamovací lekci, se ve vyšších třídách stávají pravidelní a poctiví čtenáři, bez kterých by knihovna nebyla tím, čím dnes pro veřejnost je: špičkovým informačním, vzdělávacím a kulturním zařízením.

Spolupráce 4. základní školy a Obvodní knihovny Lochotín se tedy vyplácí na obou stranách. Nezbývá než poděkovat učitelům školy za zájem o vzdělávací zařízení, jakým knihovna bezesporu je, a všem jejím žákům za široké spektrum zájmů, ke kterým v knihovně vždy naleznou potřebné informace a něco nového navíc. „Chceš něco vědět, chceš něco znát? Otevři knihu, nesmíš se bát!“, napsal žák šesté třídy 4. ZŠ Václav Sladký do literární soutěže pořádané knihovnou. Všichni můžeme jen souhlasit...

(dab)

Projekt Pohádkový rok H. Ch. Andersena v Knihovně města Ostravy

V roce 2005 si celý svět připomínal 200. výročí narození dánského pohádkáře Hanse Christiana Andersena. Mezi institucemi, které se k oslavám připojily, byla také Knihovna města Ostravy, a to velkým celoročním a celoměstským projektem *Pohádkový rok Hanse Christiana Andersena*.

Vše začalo na podzim roku 2004 návštěvou velvyslance Dánského království Jeho Excelence pana Jørgena Bojera v Moravskoslezském kraji a jeho nabídkou na zapůjčení výstavy *Hans Christian Andersen 1805–2005*. Při jednání s vedením knihovny vznikl nápad zapojit výstavu do širšího kontextu oslav tohoto výročí. Byl zpracován celoroční projekt nazvaný *Pohádkový rok H. Ch. Andersena*

a zároveň jsme požádali o záštitu pana velvyslance. Anglický překlad projektu jsme poslali do dánského města Odense, sídla Nadace Hanse Christiana Andersena. Nadace schválila projekt knihovny, dánský velvyslanec se stal oficiálním patronem a Knihovně města Ostravy bylo uděleno právo používat oficiální logo nadace. Slibný začátek projektu byl podpořen i ze strany města Ostravy udělením grantu v oblasti kultury.

Do projektu se zapojilo 24 z celkových 29 poboček a oddělení Knihovny města Ostravy. Celý projekt byl rozvržen do šesti dvouměsíčních bloků, tematicky nazvaných podle Andersenových pohádek: *Císařovy nové šaty* (leden a únor), *Létající kufr* (březen a du-

ben), *Iduščiny květiny* (květen a červen), *Malá mořská víla* (červenec a srpen), *Křesadlo* (září a říjen) a *Sněhová královna* (listopad a prosinec). V rámci každého bloku probíhaly na pobočkách knihovny besedy, tvůrčí dílny, čtení, soutěže, výstavy, karnevaly a výlety, vždy tematicky korespondující s názvem bloku.

K propagaci celého projektu jsme využívali všechna dostupná média – webové stránky knihovny, Občasný zpravodaj Knihovny města Ostravy, Moravskoslezský deník, Právo, Český rozhlas Os-

trava (který měl pravidelné reportáže o průběhu celého roku), Českou televizi Ostrava, TV Fabex, tisk jednotlivých městských obvodů a ostravské informační centrum. Plakáty a letáky byly pravidelně umísťovány v knihovnách a na školách. Projekt provázela postavička cínového vojáčka, umístěná na plakátech, webových stránkách knihovny a v celoroční zvláštní příloze Občasného zpravodaje KMO. V průběhu roku jsme informovali i dánského velvyslance a Nadaci Hanse Christiana Andersena v Odense o usku-tečných akcích.

Vedle 42 besed, 153 tvůrčích dílen, 77 soutěží, 16 veřejných čtení, dvou divadelních představení, dvou karnevalů, jednoho výletu, jednoho koncertu a tří výstav, jež se konaly na jednotlivých pobočkách, proběhlo i několik velkých celoměstských akcí.

První z nich byla Noc s Andersenem, kterou navštívili starostové jednotlivých ostravských městských obvodů a stali se kmotry stromu Pohádkovníku. Jízda pohádkovou tramvají, která byla propagací Knihovny města Ostravy a jejích akcí pro děti, uza-

vřela první půlrok Pohádkového roku. Historická tramvaj s dětmi převlečenými za pohádkové postavy projížděla městskými obvody Ostravy; během jízdy děti soutěžily a zpívaly s kytarou. Zajímavou akcí byl také prázdninový celodenní výlet do okolí Ostravy – Putování za pohádkou, který vyvrcholil výstupem na pohádkovou věž (televizní vysílač v Ostravě –Hošťálkovicích). Říjen byl pak ve znamení příprav slavnostní vernisáže. Děti v tvůrčích dílnách vyráběly lampióny na lampiónový průvod, dětští čtenáři pobočky J. Trnky na Fifejdách nacvičovaly divadelní představení pohádky *Malenka* a vybírali jsme nejhezčí a nejzajímavější výrobky z tvůrčích dílen pro celoměstskou výstavu.

Druhého listopadu v 17 hodin přivítala ředitelka knihovny Mgr. Miroslava Sabelová velvyslance Dánského království Jeho Excelenci pana Jørgena Bøjera a další oficiální hosty v nově adaptovaných prostorách Knihovny města Ostravy. Pan velvyslanec osobně zahájil slavnostní vernisáž výstavy *Hans Christian Andersen 1805 až 2005*, při níž bylo 10 nejlepších dětských čtenářů odměněno knihou pohádek H. Ch. Andersena a stavebnicí Lego, věnovanou dánským velvyslanectvím. Program dále pokračoval v dětském oddělení divadelním představením pohádky *Malenka*, které se setkala s velkým ohlasem. Hosté také ocenili moderování kolegy Milana Boháčka v kostýmu Hanse Christiana Andersena.

V listopadu se uskutečnilo podzimní setkání Klubu dětských knihoven Moravskoslezského kraje, jež také navazovalo na akce Pohádkového roku. Vzácnou návštěvou nám byla paní režisérka a spisovatelka Věra Plívová–Šimková, kterou jsme uvítali po její vážné nemoci. Besedovala nejen s dětmi a ostravskými knihovnicemi, ale byla také hostem podzimního setkání. Součástí programu byla také velmi zajímavá, vtipná a zasvěcená přednáška Mgr. Šárky Holáňové a jejích kolegyně o ilustrátorech Andersenových pohádek.

Ke konci roku jsme vedle jiných závěrečných akcí, jako byla pohádková show Loučíme se s Andersenem nebo vyhodnocení celoroční soutěže *Goddag, pane Andersene*, připravili spaní pro děti ve dvou knihovnách. Z toho v jedné knihovně jsme spolupracovali se studentkami Ostravské univerzity a s dětmi z občanského sdružení Stonožka.

Pohádkový rok Hanse Christiana Andersena byl v Knihovně města Ostravy v průběhu dvou let po soutěži *Euroexpres – Vstupte, prosím*, uspořádané u příležitosti vstupu České republiky do Evropské unie, již druhým úspěšným celoměstským projektem, kterým knihovna vešla do povědomí nejen čtenářů, ale nejširší veřejnosti. Díky těmto projektům se stala nedílnou součástí bohaté kulturní nabídky moravskoslezské metropole.

DÁŠA VRCHLABSKÁ
vrchlabska@kmo.cz
Foto Milan Boháček

Nezapomněli jste si předplatit Čtenáře na rok 2006?

Každoročně kolem poloviny se roku se nám stává, že se nám do redakce ozvou z několika knihoven s tím, že z letošního ročníku dostali jen jedno či první dvě čísla a zda bychom to nemohli uvést do pořádku. Příčina bývá vždy jediná: nebylo zapláceno předplatné. Proto se na Vás obracíme s prosbou: Zkontrolujte, zda Vaše knihovna zaplatila 440 Kč, které stojí předplatné ročníku časopisu Čtenář!

Digitální projekty a programy v České republice a v angloamerické oblasti

7. část

Scriptorium – virtuální knihovnička rukopisů

URL: <http://www.inext.cz/Book/script.html>

Řešitel: Pavel Kotrla

Popis: Cílem projektu je propagovat začínající autory. Každý, kdo si přeje publikovat svoji sbírku básní nebo próz, zašle příspěvek do Scriptoria, kde ji za předem dohodnutých podmínek zveřejní. V tomto případě tedy neexistují vůbec žádné problémy s autorskými právy, protože jde o autory, kteří svými díly přispěli dobrovolně a za známých podmínek uveřejněných na titulní stránce projektu. Autorská práva zůstávají autorům. Do rukopisů se nezasahuje jinak, než grafickou úpravou, popř. úpravou eventálních pravopisných chyb. Rozsah projektu tvoří asi sto rukopisů básní a próz.

Scriptorium – knihovnička rukopisů je v rámci propagace na internetu zapojena do výměnného reklamního systému Kvantum.cz, v tisku potom ve spřátelených časopisech Aluze, Welles a ojedinele i jinde. Součástí tohoto projektu je i seznam českých digitálních knihoven v projektu Potápěč – Váš dýchací přístroj ve světě literatury.

Česká čítanka

URL: <http://citanka.cz>

Řešitel: Marek Kubita

Popis: Tato digitální knihovna se specializuje na starou českou literaturu. Klade si za cíl zlepšit přístup ke starší literatuře, proto bývá často využívána vědeckými pracovníky a studenty.

Díky své orientaci nemá problémy s autorskými právy.

V České čítance uživatelé vyhledávají pomocí autora, názvu a zkráceného názvu.

Obsahuje odkazy na jiné východoevropské elektronické sbírky textů: české, slovenské, polské, ruské, ukrajinské, jihoslovenské a rumunské. Navíc má i sekci, kde jsou zveřejněny připomínky, návrhy uživatelů a kolegů a odpovědi na ně. Dále obsahuje sekci novinky, v níž

jsou tyto uvedeny i se stručným obsahem a editorem, příp. překladatelem.

Knihy jsou zveřejňovány i s rejstříkem a vysvětlivkami, jsou naskenovány plné texty a při ručním opravování jsou do nich vkládány xml tagy, ze kterých jsou pak vygenerovány jednotlivé kapitoly včetně obsahu a rejstříku.

Vyhledávání je velice jednoduché, do políčka formuláře se napíše název nebo autor dokumentu a klepne se na políčko hledej. Podobným způsobem lze vyhledávat části dokumentu v knize.

Atheneum

URL: <http://atheneum.zde.cz>

Řešitel: Dundiel, Lagun

Popis: Atheneum je podobným projektem jako Česká čítanka. Na rozdíl od ní se však tato digitální knihovna více zaměřuje na současnou literaturu, jak na domácí tvorbu, tak i zahraniční. Tato digitální knihovna obsahuje zhruba stovku knihovních jednotek různého obsahu.

Další poskytovanou službou je *antikvariát*, kde si zájemce může podat inzerát s nabídkou prodeje či koupě knihy.

Služba novinky ukazuje nové knihy, které přibýly za poslední tři měsíce. Po označení názvu knihy se soubor uloží na disk, po označení názvu oddělení se knihy zobrazí v požadovaném oddělení, seřazené podle příjmení autora. Novinky jsou zařazené od nejaktuálnějších až po nejstarší. Vždy je uvedeno datum akvizice, autor, název a oddělení (speciality, romány, poezie, drama, povídky, novely, něco pro děti, sci-fi).

Tip dne je pravidelně aktualizovaný odkaz na knihu, přičemž je uveden autor, název, formát, ve kterém je dokument připraven ke stáhnutí, počet stran, velikost souboru, jazyk dokumentu). Na dolní liště je uvedeno, kdo text stáhoval, datum vystavení, případně je uvedena poznámka o ilustrátorovi, překladateli, pokud se jedná o významné osoby.

Do Athenea se lze zaregistrovat a vystupovat jako registrovaný čtenář. Po registraci bude

čtenář automaticky dostávat informace o všech podstatných změnách, ke kterým v knihovně dojde (zejména o přírůstcích do fondu). Pro registraci existují dva formuláře, z nichž jeden je povinný (oslovení, jméno, příjmení, e-mail) a druhý nepovinný (věk, spokojenost se službami Athenea, rychlost načítání Athenea a místo na vzkaz) – tento formulář pomáhá zjistit preference uživatelů. S touto službou souvisí i sekce poznámky, kde jsou vystaveny připomínky čtenářů a jejich návrhy na vylepšení.

Další službou jsou *Odkazy*, kde se nacházejí linky na jiné digitální knihovny.

Uživatelé vyhledávají pomocí katalogu, kde prvním kritériem je kategorie: např. drama, historie, filosofie, něco pro děti, poezie, povídky – novely, romány, speciality, sci-fi. Zvolené kategorie se mohou třídit podle příjmení autora, názvu knihy, data přidání, autora souboru, zdroje textu, počtu downloadů. Vybrané dokumenty lze setřídít buďto vzestupně nebo sestupně. Dalším kritériem je jazyk (jakýkoli, český, anglický, slovenský, německý, francouzský). Lze také vyhledávat podle příjmení autora a názvu knihy.

Robova stránka o knihách

URL: <http://www.robov.knihy.szm.sk>

Řešitel: RoboV

Popis: Nejde jen o digitální knihovnu, součástí je i velmi podrobný návod na převod klasických dokumentů do elektronické formy: skenování, převod do textu, formátování a úpravy textu, možné formáty knih, konverze do a z různých formátů, zipování souborů a posílání po internetu, tisk brožury a odkazy na strany s podobnou tematikou.

V digitální knihovně jsou viditelně označené novinky týdne a pořadí plánovaných knih ke stažení, přitom je možné a dokonce na tomto principu je tato digitální knihovna postavena, poslat svoji knihu.

V této knihovně nelze vyhledávat klasickým způsobem, je možné jedině procházení podle aktualizovaného seznamu knih.

Psací místo

URL: <http://psaci.misto.cz>

Řešitel: František Folber

Popis: Ani v tomto případě nejde čistě o digi-

ální knihovnu, spíše o školní pomůcku, jejíž součástí je malá digitální knihovna. Projekt Psací místo je rozdělen do těchto částí:

- Angličtina: vedle literatury a gramatiky obsahuje i jednu povídku Oscara Wilda a životopis A. C. Clarka.
- Biologie: články z časopisů a ukázky přijímacích zkoušek na lékařskou fakultu.
- Citáty: zajímavé citáty a úryvky.
- Čeština: vypracované maturitní otázky z literatury i z gramatiky.
- Dějepis: vypracované maturitní otázky.
- Fyzika: články z časopisů, tabulky, osnovy k maturitním otázkám.
- Chemie: tabulky, vzorce, příklady.
- Latina: gramatika a 25 textů, přitom dva jsou s překladem do češtiny.
- Matematika: tabulky.
- Medicína: aktuální texty, zajímavosti, odborné články.
- Ruština: azbuka.
- Řečtina: abeceda, slovník.

Po této části, která by mohla sloužit jako pomůcka při školním vyučování, následuje část digitální knihovny, která je rozdělena do dvou oddílů.

Prvním oddílem jsou *Texty – plné texty literárních děl*. Zveřejněno je asi šedesát literárních děl různého zaměření.

Druhým oddílem jsou *Texty z internetu*, obsahují asi čtyřicet textů, které jsou „born digital“.

Knihovna Main

URL: <http://www.main.cz>

Řešitel: Ladislav Tóth

Popis: Její autor ji sám označuje jako knihovnu „jednoho muže a jedné stránky“. Obsahuje 30 knižních jednotek. Jejím základním záměrem bylo zpřístupnit díla, která mají nějaký vztah k Maďarsku. Malý rozsah vysvětluje její autor problémy s autorskými právy. V knihovně Main už s ohledem na její rozsah neexistuje žádný metadatový popis.

Tato digitální knihovna vznikla jako vedlejší produkt, původním záměrem autora a správce byla tvorba nových česko-maďarských slovníků.

Ani zde není možné vyhledávání v klasické podobě. Fond lze procházet tak, že uživatel najede na obsah a rozbálí se před ním knihy, ze kterých si může vybrat a případně je i stáhnout.

eKnihy – knihy v elektronické podobě

URL: <http://eknihy.host.sk/links.htm>

Řešitel: Josef Nesvatba

Popis: Tento projekt si klade za cíl přiblížit díla českých literárních klasiků. Miní se tím meziváleční autoři, u kterých není pravděpodobné, že budou v nejbližší době znovu vydáni. Díky tomu, že autor a správce eKnih je velkým obdivovatelem české sci-fi a Karla Čapka, zveřejňuje meziválečnou literaturu s převahou Čapkových děl. Tato elektronická knihovna obsahuje 21 děl, k nimž jsou přímé odkazy. Po dvojím označení myší si může uživatel dílo stáhnout. Navíc jsou uvedeny odkazy i na další digitální knihovny.

Tato digitální knihovna je založena na dobrovolnické práci.

I zde je k dispozici jen seznam knih, ze kterého lze vybírat a vybranou knihu stáhnout.

Vojtova stránka

URL: <http://vojtas.kyb.cz>

Řešitel: Vojtas

Popis: Zabývá se zveřejňováním kompletních knih z oblasti sci-fi a fantasy literatury. Obsahuje pět knih dostupných přímo z internetu a seznam dalších knih, které jsou ke stažení. Vedle sci-fi obsahuje i krátké humorné povídky. Uvádí i odkazy na další digitální knihovny a rozcestníky, kde lze nalézt další digitální knihovny.

Stránka I. Kočvary

URL: <http://http://www.fi.muni.cz/~xkocvara/literatura>

Řešitel: Ivan Kočvara

Popis: Obsahuje drobnější díla, např. Báseň Havran A. E. Poea v originálu a v překladu V. Nezvala, potom další básně A. E. Poea (To Helen, To Zante, A dream within dream, Eldorado). Dále dílo D. Adamse Stopařův průvodce po galaxii, T. Bissona Stiskni Ann, Jsou celí z masa, P. J. O'Rourke Průvodce domácností starého mládence a A. C. Clarka Božský pokrm aj.

Virtuální knihovna

URL: <http://web.fsv.cvut.cz/~xpytlík/knihovna.htm>

Řešitel: Pytlík

Popis: Obsahuje 22 knižních jednotek. Knihy jsou ve formátu Word (DOC), nebo jako prostý text, kódování Windows nebo Latin 2 – kódovaná stránka 825 (TXT). Vše je zabaleno ZIPem. Virtuální knihovna obsahuje odkaz i na jiné stránky.

Bibliothéka Elektra

URL: <http://www.welez.cz/elektra/index.php>

Řešitel: poetický magazín Welez (adalbert)

Popis: Shromažďuje elektronické texty, jež jsou blízké poetickému magazínu Wales. Lze zde najít díla českých básníků, klasickou četbu, ale i řadu článků a encyklopedických hesel z oblasti literatury, filozofie a náboženství, mytologie ap. Obsahuje knihy: Pavel Petr – Srdéčko skončí (ZIP – html), Vít Slíva – Bubnování na sudy (ZIP – html, ukázka) a RKZ (ZIP – html). Lze vyhledávat podle knižního katalogu, oborového katalogu článků a jmenného rejstříku.

VESNA ŠKODOVÁ (Vesna.Skodova@seznam.cz)

Pokračování přístě

KDYŽ SE ŘEKNE KNIHOVNA...

Vít Fiala, jazzový kontrabasista

Nejdříve mě napadne kladenská městská knihovna, kam jsem chodil jako kluk. Byla kousek od nás, ale stejně jsem pořád dostával upomínky. Podotýkám, že oprávněně. Dnes, když něco potřebuju, chodím do hudebního oddělení pražské Městské knihovny.

Nedávno jsem se ale v knihovnách ocitl i jinak. Loni vyšla v NIPOSu knížka o malých scénách šedesátých let Pódia z krabičky. K ní je přiloženo i pět cédéček s písničkami z těchto divadel, z nichž je velká většina nově rekonstruovaných a já se na všech těch asi šedesáti nových nahrávkách podílel. Takže teď do knihoven pronikám i jaksi z druhé strany.

Připravil JAN MEIER

...aby děti četly

Současné výzkumy potvrdily, že čtou-li rodiče dětem před spaním pohádky, mohou tím výrazně podněcovat příznivý vývoj dětského mozku. Takové dítě je celkově lépe připraveno pro život, dříve než ostatní děti si osvojí návyk samostatného čtení pohádek a dobrodružných příběhů, dříve a lépe mluví a píše, lépe se vyjadřuje, diskutuje, je komunikativnější. Pozoruhodné je, že totéž se týká i poslechu pohádek a příběhů z rozhlasu či z podobného zvukového média. Je však potřeba vzít v úvahu, že zvláštní význam pro dítě má i to, že jde o důvěrně známý hlas jednoho z rodičů nebo širší rodiny.

Význam poslechu rodičovského čtení dětem předškolního věku a pak samostatného dětského čtení z hlediska neurofyziologického spočívá ve vytváření a upevňování spojů mezi neurony v mozku dítěte, v tréninku a rozvíjení mozku. Často se objevuje námitka, že přece film, video a svým způsobem i televize mohou působit ještě intenzivněji. V případě filmu a videa je to ovšem velmi rychlé střídání obrázků (24–25 obrázků za vteřinu), takže neurony ani nemají dost času propojovat se. Obrazy filmu se proto uchovávají v naší paměti „natvrdo“. Oproti tomu čtení ponechává v naší mysli a v našem mozku větší prostor pro představivost, domýšlení, přemítání. Jinak řečeno: filmová pohádková čarodějnice je jen jedna, tj. taková, jak ji předepsal autor filmového scénáře a ztvárnil filmový režisér a herec. Oproti tomu čarodějnice ze čtené pohádky může mít v mysli dítěte i dospělého takřka nekonečné množství podob. Čtení textu působí spíše dlouhodobě. Film, video a televize mají spíše povahu vnucující se, manipulativní, čtení vyžaduje větší spoluúčast čtenáře, lépe odpovídá podstatě ustrojení naší mysli a našeho mozkového orgánu.

Hranice mezi čtením na jedné a filmem, videem a televizí na straně druhé není ovšem absolutní. Samotná neustále se zvyšující a zvnějšku řízená rychlost děje je nezdůvodněná doprovázena touhou po stále větším zisku. To platí zejména u počítačových her, které dnes nejčastěji vytlačují čtení pohádek a dobrodružných příběhů z každodenních programů dětí. Ještě horší je, že většinou útočí na nejnižší pudy ještě nezrálých dětských bytostí, podporují agresivitu a násilí. Chybí v nich základní, byť naivní myšlenka všech pohádek, že nakonec musí zvítězit dobro nad zlem.

Oproti tomu čtení probíhá relativně pomalým tempem. Také v pohádkách, stejně jako v běžném životě, je mnoho násilí a nespravedlnosti, ale vítězí v nich pozitivní vztah k životu.

Nejde také o čtení čehokoliv. Aby četba byla dostatečně účinná, musí jít o delší texty. Děti a mladí lidé čtou dnes především krátké zprávy (SMS), dívají se na krátké klipy, oblíbená je magazínová literatura se směsicí všeho možného, ze všech stran na ně útočí krátké příběhy reklam atd. Obliba bulvárního tisku patří jak po stránce rozsahu, tak také povrchnosti do této kategorie.

Čím kratší jsou tyto písemné útvary, tím více jsou vytrženy z kontextu skutečnosti. Proto má tím větší význam četba spíše rozsáhlejších, více či méně uzavřených celků pohádek, mýtů, příběhů, životopisů, novel, románů atd. Učí vědomí souvislosti.

P. S. Tato úvaha vznikla jako reakce na podnětný příspěvek Chvála čtení, uveřejněný ve Čtenáři č. 7–8/2005, s. 232–234.

Z pozůstalosti JIRÍHO CEJPKA
– prosinec 2005

Adoptujte si svůj rukopis

Národní knihovna ČR hledá partnery pro svůj projekt Adoptujte si svůj rukopis. Ve fondech má více než 10 000 rukopisů a 250 000 starých tisků. Nejvzácnější z nich nelze vystavovat bez rizika vážného poškození, a tak k nim má přístup jen úzká skupina odborníků. Pokud se naleznou zdroje na zhotovení umělecké kopie, bude možné dílo vystavovat, umísťovat do stálých expozic či prezentovat v zahraničí. V první etapě je nabízeno dvanáct unikátních středověkých rukopisů, které může veřejnost poznat jen v elektronické podobě. Národní knihovna ČR vystavila jejich seznam i s anotací a obrazovou ukázkou u každé položky na svých webových stránkách. Zároveň zde uvádí odhadovanou cenu na pořízení kopie a podmínky, k jejichž plnění se vůči finančním partnerům zavazuje.

Zdroj: www.nkp.cz/files/a_rkps.pdf

ZE SVĚTA

Zdroje jsou dostupné v knihovně knihovnické literatury Národní knihovny ČR

SLA (School Library Association) uděluje prestižní cenu nazvanou Školní knihovnik roku (School Librarian of the Year). Cena je udělována knihovníkům školních a středoškolských knihoven v Británii a Irsku. Duchovním otcem této nové ceny je současný představa SLA, Aidan Chambers, sám nositel řady cen jako autor knih pro mládež. V prvním ročníku se do finále dostalo pět knihovnic. Jedna z nich, která pracuje v oblasti s nízkou gramotností, ve které jsou školní knihovny vzácností. Nominována byla žáky své školy. Vítězkou se stala Anne Robinson, ze školy Nicholas Chamberlaine Technology College v Bedworthu. Knihovna je ve škole součástí LRC (Learning Resource Centre). Byla otevřena v r. 1997 a je považována za vlajkovou loď školních knihoven v hrabství Warwickshire. Knihovna je umístěna v moderních prostorách, je vybavena počítači a internet je dostupný za určitých podmínek (Intranet a ověřené linky). Knihovna je skutečně zapojena do výuky, např. při výuce anglické literatury a rešeršních strategií.

(<http://www.sla.org.uk/blog/2005/03/honour-list-for-school-librarian-of.html>;
<http://www.nctc-online.co.uk/facilities/index.php?id=15>; Library+information update. – Vol. 4 (5), May (2005), s. 6)

Asi každý knihovnik už slyšel, a to i od vzdělaných a (odborně i beletristicky) sečtělých lidí, přesvědčivě a razantně zdůvodnění pro ně samozřejmého faktu, že knihovnu k ničemu nepotřebují. Ve veřejné knihovně Jána Boccatia v Košicích se tomuto jevu pokusili přijít na kloub. Zjišťovali v průzkumu názory lidí, kteří se z knihovny odhlásili. Vypracovali analýzu problému a náměty k zlepšení situace. Přesto se zdá, že na mnohé neuzivatele knihovny nebude platit nic. Časopis Knižnica přinesl pro ilustraci několik příkladů názorů „fundovaných nečtenářů“. Vysokoškolský učitel např. raději knihy kupuje, protože se k nim rychleji dostane. Vzdělaný spisovatel a novinář uvedl, že v přípravě na svou práci používá vlastní knihovnu, knihovny svých přátel, internet, ale i hovory náhodných společníků u stolu v hospodě. Častým konkurentem knihovny je internet. Ten si v oblíbě drží pro svůj pohodlný a rychlý přístup a také pro pohotovější zveřejňování nejnovějších informací naskok před časopisy nebo kniha-

mi. Nemusím chodit do knihovny, když mám přístup na internet – to slyšíme často. V knihovnách však bývají vidění i uživatelé internetu, kteří se knihovníka dotazují, kde by na internetu našli něco o... (Knižnica. – č. 8 (2005), s. 39–41; vlastní knihovna a náhodné rozhovory)

V Norsku se knihovníci snaží naplnit vizi hladkých, plynulých služeb, při kterých bude jedno, na který typ knihovny se uživatel se svým požadavkem obrátí. Aby byla zajištěna spolupráce mezi knihovnami, muzei a archivy, stejně jako mezi knihovnami různého typu, vznikl v r. 2003 úřad The Norwegian Archive, Library and Museum Authority. Knihovna Ostfoldského okresu získala v r. 2004 cenu Norská knihovna roku za projekt, jehož významnou složkou byl společný čtenářský průkaz platný pro celý okres. Ten je také důležitou složkou obdobného projektu Knihovny Opplandského okresu. Pracuje se však také na celonárodní úrovni. Předpokladem pro zavedení společného norského čtenářského průkazu je vytvoření národního rejstříku uživatelů. Kromě zlepšených služeb pro čtenáře, kteří se tak budou moci pokládat za uživatele kterékoli norské veřejné knihovny, by měly z projektu profitovat i knihovny. Zefektivní se registrace a aktualizace čtenářských údajů.

(Scandinavian Public Library Quarterly. – Č. 3 (2005), s. 20–21)

Ve Slovinsku založily knihovny svou spolupráci v oblasti knihovnických činností, především kooperativní katalogizace, na využívání jednotného, sdíleného katalogizačního systému. Oba systémy, jak síť spolupracujících knihoven tak software, jsou označeny společným názvem a akronymem COBISS (Co-operative Online Bibliographic System and Services). Systém do jisté míry odolal i rozpadu Jugoslávie. Ostatní země sice ukončily své členství v systému sdílené katalogizace, ale později znovu navázaly spolupráci a vybudovaly si své autonomní systémy na bázi COBISSu. Dnešní COBISS tedy představuje systém sdílené katalogizace, společnou bibliografickou databázi COBIB, báze spolupracujících knihoven, bázi knihoven COLIB, autoritní bázi CONOR a řadu funkcí tzv. virtuální knihovny. Garantem rozvoje knihovnicko-informačního systému včetně příslušných standardů je IZUM (Institut informacjskih znanosti) (<http://cobiss.izum.si/>)

KNIHOVNICTVÍ

Teorie. Řízení a organizace

Bibliothekswissenschaft – quo vadis? : eine Disziplin zwischen Traditionen und Visionen : Programme – Modelle – Forschungsaufgaben / hrsg. von Petra Hauke. /Kam kráčíš knihovnictví? Obor mezi tradicí a vizí : programy, modely, výzkumné úkoly./ München: Saur, 2005. – 480 s.

Ke 35.952

e-Learning for management and marketing in libraries : papers presented at the IFLA Satellite Meeting, Geneva, Switzerland, July 28–30, 2003 / ed. by Daisy McAdam. /Elektronické vzdělávání v řízení a marketingu v knihovnách. Materiály přednesené na satelitním shromáždění IFLA, Ženeva, 28.-30.7.2003./ München: Saur, 2005. – 165 s. – (IFLA Publications ; 115) *V 35.873*

Libraries : dynamic engines for the knowledge and information society : Seoul, Korea, 20–24 August 2006. /Knihovny : dynamické nástroje znalostní a informační společnosti. Soul (Korea), 20.–24. srpna 2006 (72. generální konference IFLA)./ Seoul: National organising committee, [2005]. – 17 s.

Kpb 7.560/B

Organizace knihovnických fondů

KOPECKÁ, Ivana – NEJEDLÝ, Vratislav : Průzkum historických materiálů : analytické metody pro restaurování a památkovou péči. Praha: Grada, 2005. – 101 s. *Olb 35.898*

PRESOVÁ, Silvie : Metoda Konspektu a její vztah k selekčním jazykům : současný stav a trendy se zaměřením na situaci v České republice. Brno: Masarykova univ., 2005. – 152 s. *Oa 35.930*

2005 UNESCO/Jikji Memory of the World Prize : awarding ceremony and celebration / organizers: Cheongju Jikji Festival Committee ; Korean National Commission for UNESCO. /Cena UNESCO – Jikji 2005 – Paměť světa. Slavnostní udělení ceny./ Cheongju: Cheongju Early Printing Museum, 2005. – 35 s. *OI 35.956*

Sítě knihoven

Národní knihovna České republiky : interní předpisy : Statut Národní knihovny ČR : Organizační řád Národní knihovny ČR : Podpisový řád Národní knihovny ČR : Pracovní řád Národní knihovny ČR. Praha: Národní knihovna ČR, 2005. – 54 s.

Tab 7.738/B

Průvodce veřejnými knihovnami euroregionu Těšínsko Slezsko – Śląsk Cieszyński. Český Těšín: Městská knihovna, 2005. – 72 s. *Te 7.784/B*

Univerzitná knižnica v Bratislave : multifunkčné kultúrne centrum / zost. Tibor Trgüna. Bratislava: Univerzitná knižnica, 2005. – 80, 56 s.

Tb 35.963

Služby knihoven

JONES, Plummer Alston Jr. : Still struggling for equality : american public library services with minorities. /Dosud boj o rovnost : americké veřejné knihovnické služby menšinám./ Westport: Libraries Unlimited, 2004. – 269 s.

Tbb 35.881

McMENEMY, David – POULTER, Alan : Delivering digital services : a handbook for public libraries and learning centres. /Poskytování digitálních služeb. Příručka pro veřejné knihovny a vzdělávací střediska./ London: Facet, 2005. – 184 s. *Sdg 35.883*

MÖLLEROVÁ, Petra : Metodika práce s dospívající mládeží v knihovně : rigorózní práce. Praha: [s.n.], 2004. – 145 l., [22] l. příl. : il. *Sbc 35.902*

SOMMER, Dorothea : Management of library and information services at the University and State Library Saxony-Anhalt : selected papers. /Řízení knihovnických a informačních služeb v Univerzitní a Státní knihovně Saska-Anhaltska : vybrané studie./ Halle(Saale): Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt, 2000. – 250 s.

Taa T 188877

Vzdělávání knihovnických a informačních pracovníků

Dále! – Dlouhodobě, asertivně, lidsky, efektivně : projekt celoživotního učení Knihovny Kroměřížska (pro všechny). Kroměříž: Knihovna Kroměřížska, 2005. – 29 s. : barev. il. *Vd 7.430/B*

Edukacja na odległość : nowe technologie w informacji i bibliotekarstwie / red. nauk. Maria Kocójowa. /Distanční vzdělávání. Nové technologie v informatice a knihovnictví./ Kraków: Wydawn. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2003. – 261 s. – (Materiały Uniwersytetu Jagiellońskiego ; Nr. 14) *Va 35.041*

HILL, Janet Swan : Education for cataloging and the organization of information : pitfalls and the pendulum. /Výchova v oblasti katalogizace a organizace informací : léčky a váhání./ New York : Haworth Press, 2002. – 398 s. *V 35.227*

KNIHOVĚDA

BREZA, Vojtech : Tlačiarne na Slovensku 1477 až 1996. Bratislava: Zväz polygrafie na Slovensku, 1997. – 214 s. : il. *Xb 35.719*

**Vybráno z databáze NIPOS
Článeková bibliografie**

BENEŠOV (16 000 obyv.) • Benešovská Městská knihovna má v prostorách studovny a čítárny umístěnou rozsáhlou příruční knihovnu, která obsahuje 789 titulů v hodnotě 298 539 Kč. Zahnuje kvalitní encyklopedickou literaturu až po současná vydání – např. Slavné galerie světa, nejnovější vydání Guinnessovy knihy rekordů, knihy zaměřené na kulturní dědictví České republiky, Nový atlas – anatomie člověka atd.

(Benešovský kalendář, č. 12, 2005)

ČERVENÝ KOSTELEK (8000 obyv., okres Náchod) • V Městské knihovně v Červeném Kostelci byly 1. listopadu zahájeny klubové večery nazvané Setkání nad knihou. Jsou určeny zájemcům z řad čtenářů, kteří navštěvují oddělení pro mládež.

(Noviny Náchodska, 5. 12. 2005)

JESENÍK (12 000 obyv.) • V září navštívili pracovníci Knihovny Vincence Priessnitze v Jeseníku Veřejnou knihovnu Wladysława Broniewskiego v Nyse. Předmětem setkání bylo podepsání Dohody o spolupráci knihoven partnerských měst Jeseník a Nysa, a to na základě dohody mezi vládami Polska a ČR o spolupráci v oblasti kultury. Meziregionální příhraniční spolupráce partnerských měst je důležitým článkem polsko-českých vztahů a rozšiřování vize Evropské unie, k čemuž chtějí dohodou o vzájemné spolupráci přispět také obě knihovny.

(Jeseník, město a lázně, č. 11, 2005)

KAMENICKÝ ŠENOV (4000 obyv., okres Česká Lípa) • Městská knihovna v Kamenickém Šenově slouží nejen jako půjčovna knížek, ale i jako prostor pro kulturní akce. Velký zájem je také o internet, do jehož sítě se během letošního roku v knihovně připojilo na 4000 lidí. V přednáškovém sále se konají Literární čtvrtky, besedy a přednášky.

(Českolipský deník, 13. 12. 2005)

KYJOV (12 000 obyv., okres Hodonín) • Každým druhým rokem, a to v měsíci říjnu u příležitosti Týdne knihoven, pořádá oblastní pobočka Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých Kyjov ve spolupráci s tamní Městskou knihovnou soutěž nazvanou Braille Kyjov. Letošního již 9. ročníku této akce se zúčastnilo 18 nevidomých z celé Moravy, aby poměřili své dovednosti ve čtení, psaní na Pich-

tově stroji a na tabulce. Byli rozděleni na kategorie „absolventi slepeckých škol“ a „ostatní“. Nejpčetněji byla obsazena soutěž v psaní na Pichtově stroji, nejméně zájemců se přihlásilo do disciplíny psaní na tabulce, která je poměrně náročná a v současnosti již málo používaná.

(Kyjovské noviny, č. 12, 2005)

LITOVEL (10 000 obyv., okres Olomouc) • Do konce roku 2005 bude postupně realizován Projekt internetizace knihoven v místních knihovnách v částech Litovle (Březová, Chořelice, Myslechovice, Nاسوبůrky, Unčovice, Rozvadovice, Chudobín, Tři Dvory, Nová Ves a Savín). Je financován ministerstvem informatiky, Evropskou unií a Olomouckým krajem a spočívá v připojení knihovny na internetovou síť. Každá knihovna bude vybavena počítačovou sestavou s multifunkční tiskárnou. Od ledna 2006 zároveň dojde k rozšíření půjčovni doby v uvedených knihovnách. Nová služba bude poskytována zdarma nejen pro registrované čtenáře, ale i pro další občany.

(Litovelské noviny, č. 12, 2005)

MOHELNICE (10 000 obyv., okres Šumperk) • V Mohelnici připravili na 21. prosince oslavu 60. výročí založení tamní knihovny.

(Mohelnický zpravodaj, č. 12, 2005)

NEJDEK (9000 obyv., okres Karlovy Vary), **NOVÁ ROLE** (4000 obyv., okres Karlovy Vary), **HROZNĚTÍN** (1800 obyv., okres Karlovy Vary) • Místní knihovnu v Nejdku navštívilo v r. 2005 kolem 90 zájemců denně, z toho 30 dětí. Celkově registruje 1208 čtenářů. Má dvě pobočky a ve fondu 30 000 svazků knih. V místní knihovně v Nové Roli se počet čtenářů snížil, v r. 2005 jich měla v registraci 680, z toho 300 dětských. Ve fondu eviduje přes 20 000 knih. Knihovna v Hroznětíně v posledních pěti letech zaznamenává stejnou návštevovnost. Eviduje 245 čtenářů, z toho 118 dětí. Půjčuje 7000 knih. Má dokonce tři čtenáře ve věku nad 80 let.

(Karlovarské noviny, 7. 12. 2005)

OLOMOUCKÝ KRAJ • Olomoucký kraj zavádí internet do knihoven. Do konce prvního čtvrtletí roku 2006 by ho mělo mít 215 obcí a měst v regionu. Každá knihovna dostane počítač s monitorem a tiskárnu za 34 000 Kč. Tři čtvrtiny nákladů hradí Evropská unie, zbytek Olomoucký kraj.

(Rovnost – noviny pro Blansko a Boskovicko, 10. 12. 2005)

PRAHA • Národní knihovna získala unikátní Gutenbergův tisk z r. 1454. Plzeňskému biskupství za něj zaplatila 250 000 Kč. Odpustkový list byl náhodou objeven v chebské knihovně. Jde teprve o druhý tisk z proslulé Gutenbergovy dílny, který se nachází v ČR. Patří k vůbec nejstarším tiskům na světě. Odpustkové listy vznikly kvůli strachu křesťanského světa z turecké expanze. V letech 1452–1455 papež povolil prodej odpustků ve prospěch obrany kyperského království proti Turkům. Listiny sloužily jako potvrzení o přijetí milodaru i jako záruka, že jejich majitel může dvakrát požádat kněze o udělení rozhrěšení. V době zvýšené poptávky po odpustcích Gutenberg poskytl svůj vynález a formuláře těchto listin vyráběl ve velkých nákladech. Po smrti původního příjemce se listiny staly bezcennými, ale protože byly z kvalitního pergamenu, používaly se k dalšímu zpracování – např. jako makulatura v knihvazačských dílnách. Tak byl i objeven v chebské knihovně – Gutenbergův list totiž sloužil jako podlepení vnitřní strany desek jedné knihy. (Lidové noviny, 23. 12. 2005)

PRAHA 9 • V nové budově Základní školy Na Babelence v Praze 9 byla v listopadu otevřena nová knihovna. Její prostor slouží žákům i pedagogům také jako čítárna a učebna literatury. Mají tu k dispozici fond s více než 1800 svazky a dva počítače s možností připojení na internet. (Devítka, č. 12, 2005)

SOKOLOV (25 000 obyv.) • Od 1. 6. do 30. 9. probíhala v Městské knihovně Sokolov soutěž o nejlepší text folkové písničky. Knihovna akci připravila ve spolupráci s loketskou folkovou skupinou Roháči. Celkem bylo odevzdáno 47 textů, jejichž tvůrci pocházejí převážně ze Sokolova a okolí, ale také např. z Moravy a Prahy. Skupina Roháči vybrala tři nejlepší texty. Jejich autoři dostali vstupenky na vánoční koncert této kapely. Vítězný text bude zhudebněn a zazní na tomto koncertu. (Patriot, č. 12, 2005)

STRAKONICE (23 000 obyv.) • Ve Šmidingerově knihovně ve Strakonici otevřeli pracovníci v Informačním centru neziskových organizací a EU poradnu zaměřenou na životní prostředí. Zájemci zde mohou získat informace o ochraně přírody a krajiny, třídění odpadů, o šetrné domácnosti, biopotravinách, úsporách energie ap. Kromě toho knihovna pořádá přednášky, besedy a výstavy zaměřené na životní prostředí. (Listy Strakonicka, 11. 11. 2005)

TŘEBOŇ (9000 obyv., okres Jindřichův Hradec) • Od 25. 11. přechází Městská knihovna Třeboň na nový automatizovaný knihovní systém. Novinkou ve službách je internet pro maminky na mateřské dovolené, které ho mohou zdarma používat na vybraných počítačích. Tato nabídka i nadále platí pro seniory. V prostorách knihovny se návštěvníci mohou seznámit s prací zájmového kroužku Rybníkáři a dívčího skautského spolku Žabky. (Třeboňský svět, č. 12, 2005)

TURNOV (14 000 obyv., okres Semily) • Městská knihovna v Turnově oslavuje 185 let své existence. Podnět ke vzniku této druhé nejstarší knihovny v Čechách dal pater Antonín Marek. Tato významná osobnost regionu z doby národního obrození k datu 27. 12. 1820 vyzvala turnovské rodáky k založení čtenářské společnosti. V letošním roce knihovna mimo jiné uspořádala fotografickou a výtvarnou soutěž nazvanou Příroda na Zemi, která byla určena dětem a mládeži. Fotografie a výtvarné práce, které ukazují jejich pohled na krajinu, přírodu, zvířata i na chování člověka k přírodě, budou vystaveny v lednu. (Hlasy Turnovska, č. 12, 2005)

UHERSKÉ HRADIŠTĚ (26 000 obyv.) • Knihovna Bedřicha Beneše Buchlova v Uherském Hradišti vyhlásila literární soutěž pro děti „Přišu povídky, pišu básně, je mně těžko, je mi krásně...“, a to nejen na téma Slon a mravenec aneb O tom, že i malí mohou být velcí. Děti se mohou zúčastnit svými pohádkami, fejetony, povídkami či básněmi. Uzávěrka soutěže je 11. 1. 2006. (Zpravodaj města Uherské Hradiště, č. 12, 2005)

VESELÍ NAD MORAVOU (12 000 obyv., okres Hodonín) • Městská knihovna ve Veselí nad Moravou v říjnu vyhlásila soutěž o nejlepší povídku začínající větou „Pod opuštěnou lavičkou v parku ležela kniha“. Zúčastnilo se jí 124 žáků 2. stupně ZŠ J. A. Komenského a ZŠ Hutník v kategoriích 6.–7. třída a 8.–9. třída. Největší počet příspěvků přihlásili starší žáci. Některé povídky knihovna vystaví ve svých prostorách, tři z nich jsou otištěny v prosincovém čísle Veselského zpravodaje. (Veselský zpravodaj, č. 12, 2005)

VOLYNĚ (3200 obyv., okres Strakonice) • Od 6. 12. je Městská knihovna ve Volyni bezbariérovou. Město financovalo nájezdní plošinu, která postiženým umožní překonání schodů při vstupu do budovy. (Listy Strakonicka, 8. 12. 2005)

SYLVA ŠIMSOVÁ ODPOVÍDÁ Z ANGLIE

—**Dotaz:** K jakým závěrům dospěla nedávná konference o uplatnění RFID v knihovnách?

—**Odpověď:** RFID je systém identifikace pomocí čipu a rádiových vln. Použití tohoto systému v knihovnách by zjednodušilo mnoho knihovnických prací.

Na začátku listopadu loňského roku se v Londýně konala konference *RFID in Libraries*, které se účastnilo více než 200 návštěvníků. Na letošní rok se chystá další konference ve stejnou dobu a se stejným námětem.

Na pořadu byl nejprve úvod do této nové technologie: v čem spočívá, jaké pracovní a finanční důsledky má její zavedení v knihovnách. Následoval souhrn otázek, které by si management knihovny měl položit, než se pro zavedení technologie rozhodne. (Pro informace o tomto souhrnu, nazvaném *RFID Implementation Checklist (Souhrn informací o zavádění RFID)* je možno si napsat na adresu brian@bic.org.uk. Několik knihoven, kde už se RFID používá, své zkušenosti popsalo (*Norwich Millennium Library, Middlesex University, Nottingham Trent University*). Systém RFID je možno aplikovat po částech nebo v celé knihovně najednou. Obě metody mají své výhody i nevýhody, o kterých se rozpředla debata. Také se hovořilo o standardech, o spolupráci mezi knihovnami, o ochraně soukromí a o zdravotních důsledcích instalací RFID pro životní prostředí.

Přednášky a diskuze zatím nebyly zveřejněny v tisku, s výjimkou jednoho článku: *Mayez, M.: Major benefits but technical glitches may spoil the RFID „fun“ (RFID – velké výhody, ale technické „mouchy“ mohou celou legraci zkazit)*, Update vol. 4, no. 12, December 2005, p. 8. V článku je odkaz na webovou stránku (www.cilip.org.uk/rfid), kde by měly být uveřejněny přednášky z konference. Bohužel se mi nepodařilo tuto webovou stránku najít. Našla jsem však podobnou, kde je pouze stručný program konference, nikoliv celé texty. (www.cilip.org.uk/interests/rfid/programme/index.html) Je možné, že stránka citovaná ve výše zmíněném článku ještě není hotová.

Na konferenci spolupracovala knihovnická asociace CILIP s organizací *Book Industry Communication*. (www.bic.org.uk)

To je nezávislá organizace založená a finančně podporovaná sdruženími nakladatelů (*The Publishers Association*), knihkupců (*The Booksellers Association*) a knihovníků (*CILIP*), spolu s národní knihovnou (*The British Library*), za účelem standardizace elektronických komunikací a hodnocení nových technologií na knižním trhu.

Blízko londýnského letiště v městě zvaném Bracknell je nezávislé středisko technologie RFID, kde se pořádají kurzy a výstavy. Pro uživatele, kteří si nemohou do Bracknellu zajet, poskytuje středisko virtuální informace na webové stránce (www.rfidc.com). O knihovnách se tam sice moc nepíše, ale je to velice zajímavé.

Také jsem našla jednu stránku o RFID v knihovnách, která je sice amerického původu, ale pojednává o globální situaci v tomto oboru. (<http://www.rfidgazette.org/libraries/index.html>)

Mám dojem, že naše místní knihovna, o které jsem už často psala, se také chystá zavést RFID. Ředitelka knihovního systému byla jednou z řečnic na konferenci. Teoreticky by RFID mělo dát knihovníkům více času na kontakt se čtenáři. Bude zajímavé pozorovat, jak to bude vypadat v praxi a zda měl pravdu knihovník, který na konferenci řekl, že nejtěžší bude přimět knihovníky, aby přestali provozovat systémy a věnovali se lidem.

Oldřich Fejfar, Pavel Major *Zaniklá sláva savců*

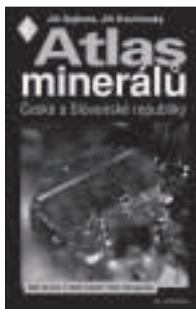
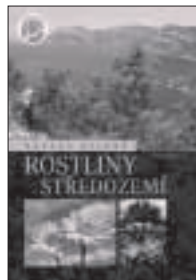
Na základě zajímavých a nevsedných nálezů z významných světových lokalit se autoři pokusili o rekonstrukce unikátních vyhynulých savců z období třetihor. Rekonstrukce jsou ztvárněny na barevných dvoustranách doprovázených informativním textem, v němž se autoři snaží hledat širší souvislosti vývoje, původu či spletitých migrací těchto zvířat.

• 280 str., 77 bar. tab., 200 perokreseb, váz. s přeb., 490 Kč

Václav Zelený *Rostliny Středozeří*

V první publikaci o rostlinstvu Středozeří od českého autora je popsáno více než 300 rostlinných druhů z této oblasti. Autor se zaměřil nejen na časté domácí, hlavně pobřežní druhy rostlin, ale i na řadu druhů z jiných oblastí světa, které ve Středozeří už zdomácněly nebo se zde často pěstují jako okrasné rostliny.

• 408 str., 534 čb. a bar. obr., váz., 260 Kč

Jiří Sejkora, Jiří Kouřimský *Atlas minerálů České a Slovenské republiky*

Další z řady atlasů přírodnin České a Slovenské republiky.

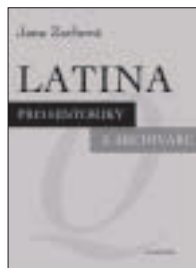
V úvodních kapitolách jsou popsány základní vlastnosti minerálů, jejich morfologie a zákonitosti jejich vzniku v různých geologických podmínkách, atlasová část zahrnuje všechny důležité druhy minerálů zjištěné v obou republikách. V popisu jednotlivých minerálů je věnována zvláštní pozornost jejich vlastnostem, které jsou charakteristické pro vzájemně rozlišené podobných druhů.

• 376 str., váz., 550 bar. fotografií, 240 Kč

Jana Zachová *Latina pro historiky a archiváře*

Cvičebnice je určena především studentům historie a archivnictví, ale také těm, kdo si z nutnosti či zájmu potřebují osvojit aspoň základy latinského jazyka pro lepší porozumění historickým pramenům. Obsah jednotlivých lekcí je volen tak, aby poskytly spolehlivý základ pro pochopení kontinuálního vývoje latiny i změn, k nimž v průběhu vývoje docházelo. Cvičebnice tak usnadňuje přechod k následnému hlubšímu studiu středověké latiny i dalších disciplín.

• 106 str., brož., 195 Kč

Roald Dahl *Obr Dobr*

Zatímco zlobry, trolly a jinými příšerami se nejrůznější pohádkové příběhy jen hemží, hodného obra aby člověk pohledal. A právě takového potkala malá Sofie. Jejich společný příběh je opět plný kouzelné, originální fantazie, pro kterou Roalda Dahla milují děti po celém světě.

• 168 str., ilustr., váz., 225 Kč

Stephen Jay Gould *Dinosauři v kupce sena*

Poslední svazek esejů nedávno zesnulého amerického paleontologa se velmi citlivě, avšak seriózní formou zabývá aktuálními problémy studia života v geologické minulosti Země. Ústředním tématem knihy je evoluční myšlení a jeho význam v moderní společnosti z pohledu amerického vědce, který může Evropana v ledačem překvapit.

• 680 str., 20 čb. fotogr. a ilustrací v textu, váz. s přebalem, 295 Kč

ACADEMIA

nakladatelství AV ČR,
Legerova 61, 120 00 Praha 2

Knihy si můžete objednat na telefonním čísle 296 780 510, písemně na adrese Academia – expedice, Rozvojová 135, 165 02 Praha 6-Suchbátov nebo prostřednictvím e-mailu: expedice@academia.cz. Skladovanou produkci naleznete na www.academia.cz

VEŘEJNÝM KNIHOVNÁM POSKYTUJEME 10 % RABAT.